Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 196 (13685) | 1974 оной августын 22, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...П С С-эй ...ЕНТРАЛЬНА ...ОМИТЕДТЭ

...СС-эй Центральна Комитет «СССР-эй Барилгын ...ерствын Главзапстройн Ленинэй орденто 36- ...барилгын трестын партийна комитедэй хүдэл... тухай», «Орёл хотодохи гэр байрын-граждан ба... ...нүүдые жэгдэ эршэмтэйгээр ашаглалгада оруулха ...эри эмхидхэдэг КПСС-эй Орловско обкомой ...ршэл тухай» асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ. ...гын жэлэй түсэбүүдые эршэмтэй жэгдээр дүүргэхэ, ... гэрнүүдые, тэрэшэлэн социальна, соёлой-ажаһуу... ...эглэлтэй барилгануудые жэлэй туршада нэгэ ...р ашаглалгада оруулха, капитальна барилгын ...рые дээшэлүүлхэ ябадал хангалгын талаар пар... организацинуудай хэдэг хүдэлмэриин түхэл мая... ...ба онол арганууд эдэ тогтоолнууд дотор согсо...

...СР-эй Барилгын ми...твын Главзапстройн ...эй орденто 36-дахи ...ын трестын партийна ...дэй хүдэлмэри тухай» ... дотор нигэжэ тэм...энэ: тус трестын пар... организаци КПСС-эй ... съездын, партиин ... Пленумүүдэй шиид...нүүдые бэелүүлэн, ...и табан жэлэй даа...дые дүүргэхэ, барил... болзорнуудые хороо...нарыень һайжаруул... ...г урыень дээшэлүүл...тэ коллективээ эл... ...н тула горитой хү...ри ябуулна.

...коллектив ашаглагда...гна үйлэдбэринүүдээ ...эб шэнэдхэн һэльбэ...эдхэжэ, Ленинград ... область дотор хэдэ ...томо предприятинуу...нээр бариха, техни...талаарнь һэльбэн зэб... ...хэрэгтэ хубитаяа ...руулһан байна. Дур... ...трест орон доторхи ...н эмхинүүдэй дун...ээн түрүүн түсэб... ...ба экономическа ...уулгын шэнэ гурим...он юм. Түсэбтэ табан ...гэрһэн 3,5 жэлэй ...соо трестын коллек...нэйнгээ түсэбые бү...ларнь амжалтатай...дүүргээ, үйлэдбэриин, ...ба ажаһуудалай шэг... 152 байра барижа. ...гада оруулаа, тэдэнь ...шахуу һайн, эрхим ... сэгнэлтэтэйгээр ту...н абтаа. Ажалайнь ... 24 процентээр дээ...н, барилга-хабсаргал... хүдэлмэриин өөрынь ...4 процентээр хямдар...йна. Тус коллектив ...эршэмтэйгээр хүдэл...н жэлэйнгээ програм...рбэнэй нэгэ хубиие ... бүхэндэ дүүргэнэ.

...ын партийна комитет ...эй партийна органи...удай ба партийна бү...й эмхидхэлэй болон ...ческэ хүдэлмэриин ...лисые эли бодо һай...һан, ажахын ябуулга ...уулха, ажалшадые ...үүлхэ хэрэгтэ тэдэ...үүлдэг нүлөөе ехэ ...ж байна. Коммунист... эмхидэлтэй һайнаар, ...эйгээр хүдэлмэрил... Уставай эрилтэнүүдые ...хээр дүүргэдэг, үн...нэсэтэйгээр ажалла...итын хэрэгтэ эдэбхи... хабаададаг ушар ...нэйнгээ дунда пар... организациин түрүү ...үүргэдэгые, хүндэтэй ...ень элирхэйлэн гэр... Хүдэлмэришэдэй ... ябуулагдадаг хүдэл... коммунистнуудые ... хубаарилан томилол...тийна организациин ...лые улам һайжаруул...тида эрхим хүнүүдые ...абалгые партком шу...дха шанартайда тоо... Трестын 400 комму... 90 процентнь үйлэд... дээрэ хүдэлмэрилнэ. ...эй зэргэдэ абтаһан ...эй 80 гаран про... түрүү хүдэлмэришэд

...дбэриин предприяти... ...хаһа саг соонь ашаг... оруулхын тула ...ной ябуулдаг эмхид... хүдэлмэриин дүй ...дэ анхарал хандуул... Эндэхи партком пар... ...ахин организацинуу...

дааралаа дамжуулан, шэнээр баригдажа, шэнэдхэн һэльбэгдэжэ байгаа предприятинуудай, ашаглалгада оруулагдаха барилгануудые хүсэ ба материалаар хангадаг заводуудай барилгашадай, хабсаргагшадай, проект табигшадай, бусад хүдэлмэрилэгшэдэй коллективүүдэй эмхитэй һайнаар, эршэмтэй габшагайгаар хүдэлмэрилхэ ябадал туйлана. Барилгада хабаадагшад хамтын социалис уялгануудые абана, байрануудые барилгын болзор хороохо эмхидхэлэй, техническэ хамтын хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ. Барилгануудай саг зуурын партийна бүлэгүүдые, штабуудые эмхидхэлгэ, нэгэ талмай дээрэ хүдэлмэрилдэг элдэб эмхинүүдтэ хабаатай коммунистнуудай кусты суглаануудые зарлалга таарамжатай байһанаа элирхэйлэн харуулаа. Барилгада хабаадагшадай оролдолго хүсэлэлгые нэгэдхэһэнэй ашаар хэдэ хэдэн шэнэ үйлэдбэринүүд ба барилгануудые болзорһоо урид ашаглалгада оруулха арга олдоо.

Партийна комитет бүхы һалбаринуудта ажахын тоосоо бэхижүүлхэ, түсэблэлгэ, барилгануудые материал болон техникээр хангалга һайжаруулха гэжэ саг үргэлжэ оролдодог байна. Трестын һалбаринуудтахи үйлэдбэри бүри нарин һайнаар бэлдэгдэдэг, тэрээндэ сэхэ хабаадагша хүдэлмэришэд, бригадирнууд, мастернууд ба прорабуудтай хамта барилгын талаар хараалагдаһан технологиие зүбшэн хэлсэлгэ гурим заншал болонхой. Материалнуудые багаар гаргаһанай, хүдэлмэриин хүсэ үсөөнөөр хэрэглэхэ арга боломжонуудые бэдэрһэнэй, зөөри хэрэгсэл бүри арьбанаар ашаглаһанай үндэһөөр түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ хойшо 7 миллион шахуу түхэригэй ашаг олзо ороһон, барилгын материалнуудай гаргаша хороохо даабаринууд дүүргэгдэһэн байна.

Партком ба ажахын хүтэлбэрилэгшэд барилгын техническэ хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Эдэнэр научно-шэнжэлэлгын ба проектын институдуудтай хамта ашаг үрэ ехэтэй шэнэ тодорхойлгонууд ба түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри эмхидхэнэ. Трестын коллектив эрдэм, техникын хүгжэлтэ түргэдхэхын түлөө барилгын адли эмхинүүдэй хоорондын мүрысөөнэй һонин формо бии болгохо үүсхэл гаргаа. Бригадирнууд — коммунистнууд нүхэд Булыгинай, Сироткиной, Войтенковой үүсхэлээр хүдэлмэрилдэг газар бүхэндэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ нэгэдхэмэл түсэбүүд трест дотор үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүнөө 102 бригадын 91-ниинь шэнэ гуримаар хүдэлмэрилнэ. Тиигэһэнэй үндэһөөр, табан үдэрэй даабариие дүрбэн үдэрэй туршада дүүргэхын түлөө мүрысөөн дэлгэрээд, бүхы хүдэлмэришэдэй хахадһаа олониинь тэрээндэ хабаадана.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

Ростовско областиин „Московский" совхозой комбайнернуудай үүсхэл дэмжэе

МЭРГЭЖЭЛДЭЭ, ДҮРШЭЛДӨӨ ҺУРГАЯЛ

Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой комбайнер, СССР-эй Верховно Соведэй депутат О. Б. Аюшеев наһаар залуушье һаа, дуратай мэргэжэлдээ арба гаран хүбүүдые һургажа, бэрхэ механизаторнууд болгоһон. Тэдэнэр Очир Бадмаевичые ажабайдалаймнай багша, хүмүүжүүлэгшэ гээд нэрлэдэг, хүндэлдэг. Али олон асуудалаар хандажа, зүбшэл заабари, туһаламжа абажа ябадаг.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй ургаса түргөөр, гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха зорилго урдаа табиһан О. Б. Аюшеев Ростовско областиин түрүү комбайнернуудай жэшээгээр хоёр комбайн даажа абаад, залуу хүбүүн Баяр Очировые бэрхэ комбайнер болгон һургаха гэжэ шиидэбэ. Аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хэдэн удаа хүртэһэн нүхэр Аюшеев 450 гектар таряа хадажа, 5.000 центнерһээ бага бэшэ ороохо хуряахаб гээд мэдүүлбэ.

Коммунис ажалай ударник, КПСС-эй гэшүүн, нэгэдэхи классай тракторист-машинист Очир Бадмаевич эндэ толилогдоһон бэшэг соогоо өөрынгөө хүдэлмэриин онол аргануудһаа хэдэн шухалыень хөөрэнэ. Тэрэнэй ажалда һонирхолтой юумэн олон.

Нүхэд комбайнернууд! Ленинэй орденто, ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Алтан хоолос» значогоор гурбан жэл удаагүүр шагнагдаһан, ВДНХ-гай бронзо медальда хүртэһэн энэ комбайнерай бэшэгтэй танилсажа, үүсхэлыень дэмжэжэ, дүй дүршэлыень халан абажа, хуряалга дээрэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаха тухайдаа өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые бэшэжэ, газетэдэмнай эльгээхыетнай хүсэнэбди.

Хилээмэн юутэб? Магазинай сэн бүгэдэндэ мэдээжэ. Харин таряашад, механизаторнуудай үбэлэй янгинама хүйтэндэ дааража, хабарай хагсуу һалхинда үлеэлгэн, зунай шанга наранда шаруулан, унтаха нойргүй, эсэхэ сусахые мэдэнгүй оролдожо ургуулһан таряагаар баригдаһан бухаанха хилээмэндэ тэды шэнээн хүлһэн гоожоо, тэды шэнээн мүнгэ зөөри гаргашалагдаа гээд сэгнэхэнь бэрхэтэй. Эхэ һайхан ороноймнай эгээн ехэ баялиг, хүсэ шадалынь бологшо ороохо таряан бэлэхэнээр абтадаггүй!

Мүнөө оронноймнай үргэн уужам тарялан дээрэ тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй ургаса хуряалгын эршэ үдэр бүри шангадажа байна. Эршэтэ ажалай долгин республикымнай ажахынуудта эхилбэ.

Колхозоймнай тарялан дээрэ мүнөө баян ургаса гаранхай. Оролдожо ургуулһан таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй, богони болзорто хуряажа абаха хэрэг бидэ, комбайнернуудай, үнэн сэхэ ажалһаа, оньһон машинаяа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ шадаһанһаа сэхэ дулдыдаха. Бидэ, комбайнернууд, ургаса хуряалгадаа түгэс бэлэн болонхойбди. Хуряалгада ябаха техникэ үбһэндэ ороходоо урид заһабарилагдаа һэн. Механизаторнуудай суглаан болож, хүдэлмэриин түсэб, мүрысөөнэй түрүүшүүлые моральна, материальна талаар урмашуулха гуримууд баталагдаа. 450 гектарай таряа хадажа, 5.000 центнерһээ бага бэшэ ороохо хуряаха гэһэн уялга абааб.

Залуу үетэниие ажалда дуратайгаар һургаха, хүмүүжүүлхэ, мэргэжэлээ шэлэн олохо хэрэгтэнь туһалха, заабаришаниинь болохо гэһэн хүдэлөөн орон доторнай үргэнөөр дэлгэрнэ. Энээн тушаа комсомолой XVII съезд дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоһон гэшэ. Залуу хүбүүд, басагадые — өөһэдынгөө халаа ниие механизаторай мэргэжэлдэ һургаха, тэрээндэ дуратай болгохо гэшэ бидэнэй, үнинэй комбайнернууд, коммунистнуудай нангин уялга мүн. Ушар иимэһээ би өөрынгөө дураар, зүрхэ сэдьхэлэйнгээ эрилтээр комсомол хүбүүн Очиров Баярые туһалагша болгон абажа, бэрхэ комбайнер болгохо гэжэ шиидэбэб. Яһала оролдосотой, оньһон машинада шуналтай хүбүүн. Нёдондо Бага - Куналейн СПТУ дүүргэжэ ерээд, үнинэй комбайнер Аршанов Жамсада туһалагшаар хүдэлөө һэн. Ябаха комбайниинь би өөрөө заһажа үгөөб, нүхэ һүбыень һайса бүтүүлээб, хоёр бааг табяаб, хэбтэһэн таряа һаадгүй хуряахаар мотовилыень тааруулжа үгөөб. Өөрымни комбайн шэнэ «Сибиряк». Гэбэшье баһа нүхэ һүбыень бүтүүлээб, унаһан таряа гээлтэгүйгөөр хуряахаар мотовилыень тааруулааб.

Хэлэһэндээ хүрэхын, абаһан уялгаяа дүүргэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдохоб. Юуб гэхэдэ, нютагаархидни жиирэй механизатор намайе гүрэн түрын дээдын захиргаанда — СССР-эй Верховно Соведтэ депутадаар һунгаа. Иимэ ехэ этигэл найдабарида хүртөөд байхадаа, Эхэ оронойнгоо улам хүсэтэй, түрэл колхозойнгоо баялигые бүри арьбадхахын тулада хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллахаб гэжэ үгээ үгэнэб, һунгагшадайнгаа захяа заабари, этигэл найдарида хүрэмөөр хүдэлхэб.

Хуряалга дээрэ минута бүхэн тоотой. Теэд зарим комбайнернууд энээниие хэрэгсээдэггүй: «Машина мүнхэ бэшэ даа. Түмэр хадаа эбдэрхэ, сагайнгаа ерэхэдэ эбдэрээ юм бэзэ» гэхысэ хэлэдэг. Энээниие буруу гэжэ һананаб. Машиные эбдэгэрнь ябуулангүй, шалтагыень урид усадхажа болохо юм. Тиихын тулада машинынгаа мотоор, элдэб түхеэрэлгэнүүдэйнь хүдэлэсые саг үргэлжэ хёрхоор шалгажа ябаха болоно. Абяанайнь нэгэ тиимэшэг болоо һаань, тэрэ дарыдань байлгаад, минутын туршада шүрэб, боолтонуудыень шангадхадаг, тоһододогби. Тиихэдээ айлтагүй ябахаш. Нэгэ эрьежэ харахадаш, тээ саана ябаһан комбайн гэнтэ байшаха. Яабаб гээд мэдэхэдэш, барабаниинь хахашаһан байха. Ургасатай газарта молотилкынгаа ядалдажа ябаһые комбайнер урид мэдэбэшье, яашаха һэм даа гээд газаа даражал ородог. Тиихэдэнь барабаниинь хүшэ хүрэнгүй хахашаха. Машина бүхэн саанаһаа инженерно табисууртай бшуу. Тэрээнһээ дээшэ гарабал, эбдэрнэ ха юм. Тэрэниень тоонгүй, нюдэ балай даражал мэдэхэдэ, ямаршье техникэ тэсэхэгүй бшуу. Хойшолонгын: сагһаа урид эбдэрхэ, үнэтэ сагаа гээхэ, ажахыдаа гарза ушаруулха, өөрынгөө салин хүлһэ алдаха байна бшуу.

Комбайнерай түрүүшын зорилго хадаа хуряалгадаа тон наринаар бэлэдхэхэ, ажалдаа түрүү онол арга хэрэглэхэ, шанарай түлөө шангаар тэмсэхэ хэрэг болоно. Заһабарилха үедөө дутуу хэһэн юумээ зариман поли дээрэ гараһан хойноо хүсэлдүүлжэ, үнэтэ сагаа барадаг. Би тиигэдэггүйб. Заһабарилга хэхэдээ бага юумэн гэжэ баһангүй, деталь бүхэнөө һайнаар хэхэ хэрэгтэй. Тиигээгүй һаа, поли дээрэ гараһанһаа хойшо һаатажа, урагшатай ябахагүйш.

Баһа туһалагшаһаа ехэ юумэн дулдыдаха. Хоюулан үгэеэ ойлголсожо, үглөөгүүр эртэхэн ерээд, хюрүүгай хататар комбайндаа техническэ харууһалга хэжэ, тоһодожо, шүрэб, боолто, гэнжэ, татуургыень шангадхаха хэрэгтэй. Хуряалгын түрүүшын үдэрһөө комбайнерай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллабал, жолоошод болон хуряалгада хабаадаһан бүхы хүнүүдэй ажалай эршэ шангададаг гэшэ. Ушар иимэһээ комбайнер минута бүхэнөө гамнаха, үрэ ехэтэйгээр ажаллаха болоно. Хуряалгын удаарха тума ороохоной гээлтэ улам ехэ болодог гэжэ комбайнер бүхэн мэдэхэ. Үдхэнөөр, томо залаатайгаар ургаһан таряае гээлтэгүйгөөр хуряахань бэрхэтэй юм. Тиимэһээ комбайнайнгаа оньһон түхеэрэлгэнүүдые үдэртөө хэдэн удаа тааруулан табидаг. аалиар ябуулдагби. Баалчуудай түргэн хатахын, залаануудайнь бороодо сохюулхадаа газарта ниалдашахагүйн тулада хоолосуудай хэбтэхэ һолоомоной узуурые нэгэ бага үндэрөөр хадахаар мотовилаа тааруулан хүдэлгэдэгби. Эндэ тэндэ хаягдаһан һолоомо суглуулхань бэрхэтэй байдаг. Тиимэһээ нэгэ жэгдээр һолоомоёо хаяха шухала. Заримашуул һолоомоёо дайралдаһан лэ газарта хаяжархидаг заншалтай. Энэнь тон буруу, дааһан хэрэгтээ хайхарамжагүйгөөр хандаһан ябадал гэжэ хэлэлтэй.

Манай звено 5 комбайнһаа бүридэнхэй. Булта эбтэй эетэйгээр хүдэлдэгбди. Звенодомнай арадай хиналтын пост, бригададамнай партийна бүлэг байгуулагданхай. Тэрэниие би хүтэлбэрилнэб. Бүлэгэй гэшүүн бүхэн өөрын түсхай уялгатай. Жэшээнь, үнинэй комбайнернууд Ж. С. Аршанов ниитэ ойлгуулламжын хүдэлмэри даадаг, Т. И. Михаханов ханын газетэ, «Сахилгаан» хуудаһа гаргадаг, би хиналта хэдэгби.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай звеногой комбайнернууд 1.000 гаран гектар таряа хуряажа, даабаряа үлүүлэн дүүргээ һэн. Мүнөөшье жэлдэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэхээр зоринхойбди. Үглөөнэй 5 часһаа һүниин 12 час болотор хүдэлдэгбди. Комбайн бүхэндэ горючи хэхэ 2—2 бааг тодхогдоо. Тиимэ болохолоороо үтлөөгүүр хэжэ гараһан түлишэмнай ажалаа дүүргэтэрнай хүсэд хүрэдэг.

Колхоздомнай ороохо тарилга жэл бүри үргэдхэгдэжэ байдаг. Нёдондонойхидо орходоо мүнөө жэлдэ 300 гектараар ехэ болоно. 10800 гектарта хүргэгдэнхэй. Ургаса яһала һайн. Мэргэжэлтэдэй тооложо үзэһэнэй ёһоор үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо гектар бүриһөө 4—5 центнер ехэ ургаса лаб абтахаар хүлеэгдэнэ. Гүрэндөө түсэбһөө гадуур 10—12 мянган центнер гэхэ гү, али бүхыдөө 34.000 — 35.000 центнер таряа худалдаха гэжэ шиидэнхэйбди. **Хуряалга дээрэ бүхы оньһон техникээ хоёр халаанда хүдэлгэжэ, таряагаа хүдэлмэриин 15 үдэртэ хуряажа дүүргэхээр зоригжонхойбди.**

Ростовско областиин «Московский» совхозой Николай Бочкарёвой комбайнернуудай звеногой туйлаһан ажалай гайхамшагта илалта орон доторнай сахилгаан түргэнөөр мэдээжэ болоо. Тэдэнэй һайн һайхан үүсхэл, онол арга хаа хаанагүй үргэнөөр дэмжэгдэнэ. Түрүү комбайнернуудта эльгээһэн амаршалгын телеграмма доторо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев иигэжэ уряална: «Таанадай ажалай асари ехэ туйлалта олохон механизаторта жэшээ болохо үгэхэ, бүхы республиканууд, хизаар, областьнуудта таряа хуряалгые түргэнөөр үнгэргэлгэдэ туһа хүргэхэ байһандань найданаб».

Нүхэд комбайнернууд! Ороной түрүү комбайнернуудай жэшээгээр, парти, правительствынгаа этигэл найдабарида хүрэмөөр ажаллажа, табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэйнгээ ургасые богони болзорто, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абахын тулада социалис мүрысөө хоорондоо үргэнөөр дэлгэрүүлэе. Алтанай сэнтэй таряагаа амбаарлажа абая!

О. АЮШЕЕВ.
Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой комбайнер, СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ТАРЯА ХУРЯАЛГЫН, НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ
1974 оной августын 19-нэй мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Унагаагдаһаниинь	Сохигдоһониинь	Хуряагдаһаниинь (центнерээр)	силосэй ургамалнууд: Кукуруза	силосэй ургамалнууд: Бусад ургамал	Намарай паар
Баргажанай	1	—	—	4	11	—
Бэшүүрэй	5	40	7,2	18	19	1
Зэдын	6	12	8,3	15	40	—
Яруунын	0,4	61	4,4	—	22	—
Загарайн	—	—	—	5	3	—
Захааминай	—	—	—	—	—	—
Кабанскын	8	34	90	—	81	1
Хэжэнгын	—	—	—	—	—	—
Хурамхаанай	5	—	—	8	—	—
Хяагтын	—	—	—	—	—	—
Мухар-Шэбэрэй	4	27	6,0	0,8	—	2
Прибайкалиин	10	32	10,2	38	65	3
Сэлэнгын	0,6	19	7,6	9	7	—
Түнхэнэй	—	—	—	—	—	3
Улаан-Үдын	7	42	7,0	4	22	3
Хоринн	—	—	—	12	15	—
Республика бүхыдөө	3	28	7,5	7	26	2

Кабанскын совхоз һүүлэй үедэ ногооной гурил, сенаж ехээр бэлдэдэг болонхой. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр шимэ тэжээлэй ямар ехэ удха шанартай байһаниие һайн ойлгодог болоо бшуу. Энэ жэлдэшье эндэхи үбһэшэд шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ гэжэ оролдоно.

Ногооной гурил бэлдэдэг агрегадууд совхоздо бүхэли сүүдхэ соо хүдэлгэгдэнэ. Совхозой гурбадахи отделенидэ ногооной гурилай шанарые складые даагша Иннокентий Наумович Курбатов хинан шалгадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. Н. Курбатов ногооной гурил гаргадаг агрегадай дэргэдэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ОЙРЫН ҮДЭРНҮҮДТЭ ДҮҮРГЭХЭНЬ

НИИТЫНГЭЭ малда хүсэд хүрэхэ үбһэ, тэжээл бэлэдхэхэ талаар Үдын совхозой хүдэлмэришэд шармайн оронхой. Совхозой эхэнхи сабшалан Хан-Жаргалан гэжэ газарта нэмжыдэг. Эндэ совхозой 3-дахи отделениин үбһэшэдэй звено хүдэлнэ. 2-дохи звеное Жанчип Дамбаевич даана. Энэ звено эхэнхидээ комсомол-залуушуулһаа бүридэнэ. Һаяхан эндэ социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, энэ звено түрүү һуури эзэлжэ, түсхай шанда хүртэбэ.

Хоёрдохи звеное үнинэй коммунист Норбо-Жамсо Очирович Цыбиков хүтэлбэрилнэ. Энэшье звенодо ажалынь урагшатай һайнаар ябана. Һүүлэй 20 хоногой дүнгөөр эндэ мянгаад центнер үбһэн абтаа.

Мүнөө пенсидэ гараһаншье һаа, миин һуужа шададаггүй Жамьян Намжилов гурбадахи звеное даажа ябана. Энэмнай 20 гаран жэлдэ Хандагатайн леспромхоздо хүдэлөөд, мүнөө нютагтаа ерэжэ, мал ажалда ехэ туһа хүргэнэ. Нүхэр Намжиловай звено элдэб хүнүүдһээ бүридэнхэй. Гуша гаран жэлдэ совхоздо һаалишанаар хүдэлһэн, мүнөө пенсидэ гараһан Цырма Базарова эндэ ажаллана. Мүн леспромхозһоо, городой ажахынуудһаа туһалхаяа ерэгшэд эндэ хүдэлнэ. Һүүлэй мэдээгээр энэ отделенидэ 3 мянгаад центнер үбһэн абтаал байна. Түсэбэй ёһоор үбһэ хуряалгаяа ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхээр хараална.

Үбһэ хуряалга дээрэ онсо шалгаржа, урагшатайгаар хүдэлдэг хүнүүд олон. Залуу механизатор, армиин алба һая дүүргэһэн Гомбо Доржиев, үнинэй механизатор Фанит Фахуртинов, Шоймпол Банзаракшеев, Володя Жамбалов, Лев Дашадондоков, һургуулиин наһанай үхибүүн — Баян Батуев эрхим жэшээ харуулнад. Ехэнхи үбһэн трактор машинын хүсөөр абтана гэбэшье, зарим газарта гарааршье ногоо сабшаха бологдоно.

Мүнөө жэлдэ ехэ ган гасуур болож, совхозой хүдэлмэришэд, үбһэшэд һогооборишье ногоо үлөөнгүйгөөр хуряажа абаха зорилго урдаа табинхай.

Һаяхан буряад драмын театрай бүлэг артистнар эндэхи Баян-Гол һуурин ерэжэ, үбһэ хуряагшадта ехэ һонирхолтой зүжэг харуулба. Хальмаг арадай элитэ драматург Алексей Балакаев «Эхын нангин зүрхэн» гэжэ зүжэг табяа. Тэрэнь харагшадые ехээр һонирхуулаа.

Н. ХАЗУЕВ.

ҮДЭР БҮРИ ҮНДЫНЭ

Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой Таһархайн отделениин гэрнүүд Зүүн Саянуудай шобхо үндэр мундаргануудай хормойгоор һубарин ошодог.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Таһархай тосхондо барилга ехээр хэгдэнэ. Эндэ малай байха ехэ комплекс баригдажа эхилээ. Хоёр зуун үнеэдэй байха мантан томо байрын хананууд ербылдэн бодоно. Мүн тэрэнэй хажууда тэжээлэй оньһожоруулагдамал цехэй торхо бодожо байна.

Арбан хоёр хүнһөө бүридэһэн барилгашадай бригада эндэ ажаллана. Бригадирынь — Дондок Прушенов. Нютагай залуушуул, студентнэр, һургуулиин ахамад классуудай һурагшад энэ бригадада оролсонхой. Баатар Хунтехеев, Данзан ба Лубсан Хусаевтан, Даша Сагалуев болон бусад эндэ һайнаар ажаллана. Хүйтэн болотор энэ байра ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

Л. ТАПХАЕВ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. И. ПОПОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын партийна, совет органуудта удаан саг соо эдэбхитэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагша нүхэр Алексей Иванович **Поповые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной августын 20.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. П. ПОЛОНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, партийна, совет органуудта олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Октябрьска районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ **Полонов** Михаил Петровичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной августын 21.

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ХҮСЭД БЭЛЭН БАЙХААР

ХУРАМХААН. 1974 оной тодорхойлхы удха шанартай жэлэй шэнэ ургаса хуряалгын хүдэлмэриин халуун хаһа эхилжэ байна. Тэсд таряа хуряалгада, гүрэндэ газар ажалай продуктнуудые тушааха хүдэлмэридэ аймагай ажахынуудай хэр бэлэн болоод байһые элирхэйлхэ зорилготойгоор КПСС-эй райком Дэрээнэй совхозой полевой стан дээрэ зүблөөн-семинар үнгэргэбэ.

Тэрэ зүблөөн-семинарта ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, ахамад агроном болон инженернүүд, тракторно-таряан ажалай бригадын бригадирнууд, «Сельхозтехникын» Могойтын отделениин хүтэлбэрилхы тушаалтад, сельскэ, сомоной Советүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, парткомуудай секретарьнар болон профсоюзай рабочкомуудай түрүүлэгшэнэр хабаадалсаа.

1974 оной таряа хуряалгые эмхитэйгээр, шанар һайнтайгаар үнгэргэхэ талаар бэелүүлхэ зорилгонууд тухай аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна агроном Г. Б. Балданов дэлгэрэнгы элидхэл хэһэн байна. Ургаса хуряалгада хэр бэлдэжэ байһан тухай ажахы бүхэнһөө мэдээсэл хэгдээ.

Таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалгада хабаадагшадые ажаһуудалай, культурна талаар һайнаар хангаха тухай, энэ үедэ арадай хинагшадай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудалнууд зүбшэгдөө.

Энэ зүблөөн-семинар дээрэ аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. Д. Дампилон, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Дагбаев үгэ хэлэһэн байна.

Б. ДАРМАЕВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

ХҮТЭЛБЭРИНЬ ҺУЛАШАГ

ХЭЖЭНГЭ. «50 лет Октября» совхозой партком дүрбэн эхин организацинуудһаа нэгэдэдэг юм. Тиихэдэ һү һаалиин хоёр фермэдэ саг үргэлжын партийна бүлэг эмхидхэгдэнхэй. Тэсд совхозой партком хадаа эхин организацинуудаа, бүлэгүүдээ хэр зэргээр хүтэлбэрилнэ гээшэб? Энэ асуудал элирхэйлхэ зорилгоор КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд тус парткомой ажал ябуулгые шалгаһан, шэнжэлһэн байна. Тиихэтэеэ хамта хэһэн хүдэлмэрөө согсолжо, партиин райкомой бюрогой заседани зүбшэлгэдэ табяа.

Совхозой парткомой хүдэлмэри тухай асуудалаар бюро дээрэ тоосоо хэһэн секретарь Г. С. Сангадиев эхин организацинуудай, бүлэгүүдэй ябуулдаг эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриин һайжаржа, нүлөөлхы үүргынь дээшэлжэ байһан тухай, партиин зэргын хэр бэхижэжэ, хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин ямар болоһон тухай хөөрөө.

Тиигэбэшье энэ гол шухала хүдэлмэридэ ушардаг дутагдалнууд, алдуу эндүүнүүд тус асуудал зүбшэн хэлсэлгын үедэ элирхэйлэгдээ. Тэдэниие усадхаха эрилтэ парткомдо хэгдэһэн байна.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХ...

Партийно-эмхидхэлэй, политическэ, суртал бодолой хүдэлмэри эрхилһэнэй ашаар манай экономическа программа бэелүүлэгдэхэ ёһотой гээд партиин XXIV съездэдэ хэгдэһэн КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор хэлэгдэнэ. Энээндэ политическэ хүдэлмэри ехэ һуури эзэлдэг гээшэ. Ажалшадай дунда ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэри хадаа хүн зониие марксистско-ленинскэ сурталаар, ажалдаа коммунис ёһоор хандахаар хүмүүжүүлдэг.

Манай городто зургаа мянга шахуу агитатор, хоёр мянгаад политинформатор, 3.839 лектор үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулдаг юм. Үзэл сурталай бусад хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта эдэнэр шэнэ түрүү юумэ үүсхэгшэд, дэлгэрүүлэгшэд мүн.

Политическэ агитаци ябуулха талаар городой партийна организацинууд ехэ дүй дүршэлтэй, оншо аргатай болонхой. Октябриин 50 жэлэй ой, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой тэмдэглэхэ үедэ политическэ хүдэлмэри улам шангадхагдаһан, шэнэ арга бии болоһон байна. Саг үргэлжэ хүдэлдэг лектори, ленинскэ пятницанууд, нийтэ-политическэ клубууд, лекторэй үдэр, арадай университедүүд, хүдэлмэришэнэй бүлэдэ абаха ёһолол болон бусад арга дүрэнүүд бии болоо. Энэ жэлдэ город дотор саг үргэлжэ хүдэлдэг 25 лектори, 28 арадай университет, зунай сагта хүдэлдэг 46 талмай бии юм. Райкомуудай дэргэдэ нийтэ-политическэ асуудалаар уншалганууд болодог.

СССР-эй Верховно Советтэ һунгаха һунгалтын үедэ политическэ агитаци үргэнөөр ябуулагдаа. Партиин дотоодын ба гадаадын политика нэбтэрүүлгэ, КПСС-эй XXIV съездын, ЦК-гай декабриин (1973 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ түйлаһан амжалта үргэнөөр харуулха, абаһан уялгануудаа дүүргэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха гэхэ мэтын асуудалнууд политическэ агитациин гол удхань болоһон байна.

Партийна олонхи организацинууд үзэл сурталай хүдэлмэри шадамараар ударидадаг болоо, эйэ асуудал ходо зүбшэдэг юм. Энээндэ һайн ульгэр жэшээнүүд яһала бии. Жэшээнь, авиационно заводто энэ хүдэлмэри ябуулдаг түсгаар гурим бии болонхой. 226 агитатор, 42 политинформатор, 210 лектор эндэ хүдэлдэг юм. Хөөрэлдөөнүүдэй удха һайжаруулха, тэдэниие эмхитэйгээр үнгэргэхын тула хэдэн жэлэй туршада ехэ хүдэлмэри эндэ ябуулагдажа байнхай. Эдэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор 21 хүнһөө бүридэһэн методическа совет хүдэлнэ. Хүн зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулхадаа дүршэлтэй болоһон хүнүүд — цехүүдэй, таһагуудай начальнигууд энэ советдэ оролсоно. Методическа советэй гэшүүд цехүүд, таһагуудта ошожо, агитаторэй хөөрэлдөө шагнаад, политинформатор, агитаторнуудта туһалдаг, дутуу дундануудыень заадаг, эрхимүүдэйнь дүй дүршэл согсолдог юм. Согсологдоһон материалнуудынь «Политинформатор» — гэжэ хуудаһанда гаргагдадаг байна. Методическа советэй гэшүүн бүхэн дэбтэртэй ябаад, хөөрэлдөө шагнаһан бодомжонуудаа тэмдэглэдэг гуримтай.

Заводой партийна комитет үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдые ходо һургажа байдаг юм. Һара бүри семинарнууд үнгэргэгдэдэг. Эдэнэрэй эрдэм дээшэлүүлхын тулада теоретическэ конференци байд гээд болодог. Эдээн дээрээ шухала шухала асуудалнуудые табидаг байна. Жэшээнь, «Хүгжэнги социалис общестын шэнжэнүүд, тэрэнэй һуури» гэһэн асуудал энэ жэлдэ болоһон нэгэ конференци дээрэ табигдаа.

Хүн зоной гэр байрада ошожо, политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ партком ехэ һаналаа табидаг байна. Хүдэлмэришэдэй һуудаг газар багахан 7 район болгожо хубаагдаад, 7 талмай эмхидхэгдэһэн байна.

Мүн главпочтамтын коллективтэ ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар табигдаһай. Агитколлективтэнь 63 агитатор бии. Э. Т. Кубальская эдэниие ударидана. Квартал бүхэндэ түсэб табидаг байна. Энээн соогоо агитаторнуудай һуралсал, тэдэнэй ажал шалгаха тухайдаа заадаг хөөрэлдөө хэхые хараална. Агитатор бүхэн үдэр бүри тэмдэглэл хэдэг, хүнэй һураһан асуудал бэшэжэ абадаг байна. Эрхим агитаторай дүршэл ходо согсологдодог, зарим агитаторнуудай тоосоо партийна бюро дээрээ шагнадаг байна. Һүүлэй үедэ Антипинская, Арсентьева гэгшэд тоосоо хээ. Эдэ мэтын хэмжээнүүд агитаторнуудай харюусалга дээшэлүүлнэ.

Политическэ агитациһаа мүн лекцинүүд уншагдадаг, городой предприятинүүдтэ экскурси хэгдэдэг, амаралта эмхидхэгдэдэг байна. Мүн бэшэшье хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнэ. Жэшээнь, Буряадай комсомолой ойдо зорюулагдажа, олон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө, тэрэ тоодо түрүүшын комсомолшууд тухай, үйлэдбэриин түрүүшүүл тухай хөөрэлдөөн хэгдээ. Һайндэрэй үедэ олон үетэнэй уулзалга болоно, энэ ойн һайндэр түгэсөө бэлэй.

Ажалшадые коммунис үзэлөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хүтэлбэрилхы тушаалтадай хабаадаха гээшэ тон шухала. Энээн тухайда партиин XXIV съезд онсолон заагаһан байна. Съездын шиидхэбэри, Череповецкэ металлургическа заводой хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллективэй гэшүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хабаададаг тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол бэелүүлэн, хүтэлбэрилхы олон тушаалтад лекторнүүдээр, элидхэлшэдээр, агитаторнуудаар хүдэлдэг болонхой. Предприятинүүд болон организацинуудай 2.624 хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хүмүүжүүлхы хүдэлмэридэ хабаадалсана. «Теплоприбор» заводой директор П. С. Сытов, авиационно заводой главна инженерэй орлогшо Д. С. Сыренова, 8-дахи автобазын директор Л. Н. Бережной, мебель хэдэг комбинадай директор А. П. Шапиро болон бусад эдэбхитэй лекторнүүд юм.

Үзэл сурталай хүдэлмэри жэлһээ жэлдэ улам үргэнөөр ябуулагдадаг болоно байна. Хэды тиигээшье һаа, ажалай, нийтын журам эбдэхэ, архидаха, элдэбын ааша гаргаха ябадал үзэгдэһөөр гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Манай үзэл сурталай хүдэлмэри энээндэ нүлөөгөө үзүүлнэгүй гээшэ гү гэһэн асуудал гараха байна. Политическэ хүдэлмэри, нийтын хэмжээ ябуулганууд хүн бүхэнтэй ябуулдаг хүдэлмэритэй зохилдуулагдаагүй дээрэһээ иимэ ушар үзэгдэнэ. Ехэнхидээ олон зонтой хүдэлмэри ябуулагдаад, ажалшадтай туд бүридэнь хөөрэлдөө хэлгэ тоогдоногүй, энээндэ гурим гэжэ байхагүй. Тэсд коллектив бүхэн, партийна организаци бүхэн иимэ аргатай гээшэ.

Һүүлэй үедэ промышленна предприятинүүдтэ залуушуулые ажалда һургаха, хүмүүжүүлхэ хүдэлөөн дэлгэрэнхэй. ЛВРЗ-гэй, прибор бүтээлгын, авиационно, шэлэй заводуудай, локомотивна допогой, «Теплоприбор» болон бусад предприятинүүдэй партийна организацинуудта энэ хүдэлөөн дэлгэрэнхэй. Прибор бүтээлгын заводто 150 агитатор-һурган хүмүүжүүлэгшэд залуу хүдэлмэришэдые шефтээ абаад хүмүүжүүлнэ. Эдэнэр залуу хүдэлмэришэдые ажалай оншодо һургана, заана, хүмүүжүүлнэ. Заводой партийна комитет иимэ агитаторнуудай хүдэлмэри шалгадаг, зохихо туһаламжа үзүүлдэг байна. Агитатор-һурган хүмүүжүүлэгшэдэй совет байгуулагданхай. Дүршэлтэй агитатор-һурган хүмүүжүүлэгшэд олон. Токарь А. Я. Багина, токарь В. Ф. Шумилов, слесарь М. Д. Осипова болон бусад эдэнэрэй тоодо ороно.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводто энэ хүдэлөөн үниизэй дэлгэрэнхэй. Үйлэдбэриин түрүүшүүл, коммунистнууд, комсомолшууд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшад — завод доторoo эгээл хүндэтэй хүнүүд залуу хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлдэг юм.

Харуулан ойлгуулха агитациин хэрэгсэлнүүд: лозунгнууд, плакадууд, фотогазетэ, үрэ дүнгэй самбар, сатирын хуудаһан болон бусад политическэ агитациин хурса зэбсэг болонхой. Городой партийна организацида энэ талаар ехэ дүй дүршэл бии юм. Жэшээнь, авиационно заводто архиншад, ажалай, нийтын журам эбдэгшэдые шорон хурса үгөөр шүүмжэлдэг сатирын газетэ гаргагдана. Социалис мүрысөөнэй ябаса харуулха, заводой түрүүшүүлые магтаха, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Мүн «Теплоприбор» заводой партийна организаци энэ хэрэгтэ ехэ һаналаа табидаг байна. Харуулан ойлгуулха агитациин нийтын соведые заводой директор нүхэр Сытов өөрөө ударидана. Түс совет жэлэй түсэб табяад, цехүүдэй партийна организацида хүргэдэг, зохихо туһаламжа үзүүлдэг юм. Эрхим стенд, панно, ханын газетэ гаргахын тулада харалганууд эмхидхэгдэдэг. «Партиин түсэбүүд — арадай түсэбүүд мүн» гэһэн уряа доро байгша оной май һараһаа июнь болотор иимэ конкурс болоһон байна. Эдэ мэтын хэмжээнүүд хадаа заводой цехүүдые, хашаа доторхиие зүбөөр, зохидоор гоёохо хэрэгтэ туһатай, коллективэй ажабайдалые бүхы талаһаань харуулдаг байна. Заводой байшан гоёохо, түхеэрхэ талаар республиканска харалгада эдэнэрэй харуулан ойлгуулха агитаци эрхимдэ тоологдоо һэн.

Политическэ агитаци хадаа ганса үйлэдбэриин газарта эмхидхэгдэхэ бэшэ, мүн хүн зоной ажаһуудаг газарта ябуулагдаха байна бшуу. Партийна организацинууд энэ талаар ажал ябуулдаг дүршэлтэй болонхой, зохихо хэмжээнүүд абтадаг гээшэ... гээшье хадаа энэ хү... мүнөөнэй эрилтэдэ ... харюусанагүй. Олонхи... та ямар нэгэн ка... үедэ айлнуудта агитат... ябажа, хөөрэлдөө хэ... паниин үнгэрхэдэ, энэ ... мэри замхана.

Ойлгууламжын хү... шангадхаха, үрэ нүлө... тэй болгохын тулада ... хэл һайнтай хүнүүд ... дэлмэри ябуулха ёһот... родой партийна орга... да эрдэмтэй, дүршэлт... таторнууд, полит... маторнууд ху... н э. Эдэнэртэ ... ламжа үзүүлхэ, ... лынь, эрдэмынь дээш... хэмжээнүүд абтаха з... Олонхи партийна ор... цинуудта агитаторнуу... үргэлжэ хүдэлдэг ... бии юм. «Электрома... заводой партийна ... һара бүри агитатор... суглуулжа, семинар ... алибаа туһаламжа ... байна.

Тиигэбэшье агитат... дые үшөөл мууса һ... бди.

Политическэ агита... жаруулха эрилтэ м... эрхэ байдал табина. П... на организацинууд ... дэлмэриие түсхай г... ябуулдаг болоо һаа... бэлэй. Агитколлект... хүдэлмэри ударидаха ... һайжаруулха ёһотой... бан жэлэй түсэб д... хэрэгтэ улад зониие ... хэ, зоригжуулха, ко... ёһоор хүмүүжүүлхэ ... үүргэеэ агитатор... дүүргэхэ хэрэгтэнь т... гээшэ манай шухала з... мүн.

В. ЗАИК...
КПСС-эй гор...
пропаганда, агит...
таһагые даа...

ЛЕНИНЭЙ АЖАҺУУҺАН, АЖАЛЛАҺАН ГАЗАРНУУДАЙ ФОТО-ЗУРАГУУД

МОСКВА. (ТАСС-ай корр. В. Князев). Манай орон дотор, мүн хилын саана Ленинэй ажаһууһан, ажаллаһан дурасхаалта газарнуудые харуулһан документальна ехэ фото-зурагууд В. И. Ленинэй Түбэй музейн фонднуудта нэмэжэ оробо. Кишинев хотодо ажаһуудаг В. Д. Ворцепнев эдэ зурагуудые музейдэ бэлэглэһэн байна.

Инженер-энергетик мэргэжэлтэй Василий Данилович сүлөө сагтаа олон жэлэй турша соо фотографи эрхилнэ. Вождиин ажаһууһан, ажаллаһан газарнуудаар ябажа, документальна фотоленинианa буулгаха зорилго урдаа табиһан байгаа.

Эдэ жэлнүүдэй туршада В. Д. Ворцепнев «Киев» түхэлэй фотоаппарат бариад, В. И. Ленинэй ажаһууһан, ажаллаһан Ульяновск, Москва, Казань, Ленинград, Шушенское, Разлив болон манай Эхэ ороной бусад нютагуудаар ябаһан байна. Аяншалагшадай бүлэгтэ орожо, Англи, Франци, Бельги, Польшо, ГДР, Итали, Финлянди ба Швейцарида ошоод, арад зоной зүрхэ сэдьхэлдэ дүтэ Ленинэй ажаһууһан газарнуудые буулгаа. Тиигэжэ 1000 гаран негативтай болоһон байгаа. Василий Данилович ехэ хэмжээнтэйгээр буулгаад, картон саарһан дээрэ няадаг юм. Тэдэ фото-зурагуудынь Кишинев болон Молдавиин бусад хото городуудта, Москвадахи Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ заводой соёлой байшанда, Москва шадарай колхозуудай нэгэндэ табигдажа харуулагдаад, ехэ амжалта түйлаһан байна. Тэдэнь гадаадын хэдэ хэдэн хотонуудта мүн лэ харуулагдаба.

Василий Данилович 100 гаран зурагаа Москвадахи В. И. Ленинэй Түбэй музейдэ бэлэглээ.

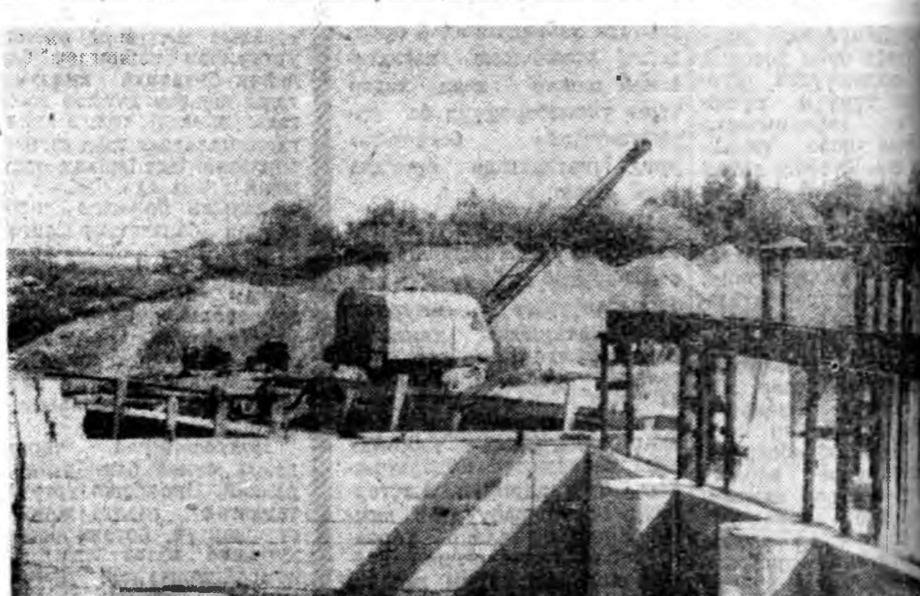

Кабанскын аймагай Байгалай совхоз Кабанья горхон дээрэ юһэн километр утатай ханаабтай уһалууриин түхеэрэлгэ барижа байнхай. Энэ түхеэрэлгын ашаглалгада оруулагдахада, хоёр мянган гектар намаг хатаагдажа, таряан далан долгилхо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Байгалай совхоздо баригдажа байһан уһалууриин түхеэрэлгэ. Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ГРУЗИИН ССР. Хото депутат хоёр — сасуутан, Хоюулаа 32-той. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ Абхазиин хадада мүндэлһэн шахтернуудай Ткварчели хототой Анатолий Циба гэгшын ажабайдал нягта холбоотой.

А. Циба арбан жэлэй турша соо Н. Лакобын нэрэмжэтэ шахтада хүдэлнэ. Республикын мэдээжэ горнягай үбсүүе Ленинэй орден шэмэглэнэ.

Ткварчелиин нүүрһэшэд, Абхазиин сай, цитрусэй ургамалнуудые ургуулагшад, тэрэниие ороной Верховно Советтэ депутадаар хоёрдохёо һунгаа.

Өөрөө залуушье һаа, Анатолий Астамурович Циба залуу шахтернуудые һурган хүмүүжүүлэгшэ юм. Үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байһан залуу үетэниие һурган хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулха тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ хэлэһэн үгэнүүдые залуу депутат зүрхэндөө хадуужа абанхай. Москваһаа бусажа ерэмсээрээ, залуу коммунист ажал хэрэгүүдтээ бүри шуналтайгаар оробо. Ткварчелиин шахтануудта мүнөө түрүү дүй дүршэлэй һургуулинууд эмхидхэгдэнхэй.

Анатолий Циба тэдэнэй ажалда эдэбхитэйгээр хабаадахадаа, өөрөөшье ехэ юумэ ойлгожо абана. Ажаллажа байгаад, Москвагай горно институтдай дүрбэн курсые дүүргэжэ шадаа. Тэрэ технолог мэргэжэл шэлэн абанхай. Анатолий Астамуровичай хэхэ ажалынь ехэ даа. Грузиин Компартиин Абхазиин обкомой шалгалтын комиссиин гэшүүн, комсомолой Абхазиин обкомой гэшүүнэй тэмдэглэлэй дэбтэр соонь «Городой автобусууд үшөө һайнаар, хүдэлдэг болохо ёһотой», «Холын тосхонуудта ажаһуугшадта эдеэ хоолой продуктнуудые абаашахын тула рефрижераторнууд хэрэгтэй» гэхэ мэтэ һанамжанууд бэшээтэй байдаг.

Депутат Циба нүүрһэшэдэй ажал болон ажаһуудалые эмхидхэлгые һайжаруулга, хотодоо нийтын гурим сахилгатай холбоотой асуудалнуудые шиидхэлсэнэ. Тэрэ һунгагшадай захилнуудые нангинаар дүүргэдэг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: шахтер А. Циба; доронь — шахтада хүдэлмэришэнэй Алдар Солын Совет эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнэй түрүүлэгшэ депутат А. Циба залуу хүбүүнтэй (зүүн гарһаа) бэеэ ямараар абажа ябадаг тухайнь шангаар хөөрэлдэжэ байна. Коммунист Шалва Абшилава тэрэнэй хойноһоо хинан шалгажа байха болобо.

ТАСС-ай фотохронико.

СИБИРИИН ШЭН... ТҮМЭР ЗАМУУД

1971 — 1975 онуудта СССР-эй бүхы һомололгонуудай дүрбэнэй нэгэ хубинь Сибирьтэхи байгаалиин баялигуудые ашаглаха зорилгоор гаргашалагдаха байна. Энэ асари ехэ районой урда захаар территориально-үйлэдбэриин хэдэ хэдэн ехэ барилганууд хэгдэжэ байнхай. Холын хойто зүгэй байгаалиин баялигуудые ашаглахын тула эндэһээ түмэр замууд татагдана.

Харгын барилга — Холын хойто зүгтэ ажаһуугшадай шиидхэхэ гол зорилго болоно. Түрүүлэн иишэ ерэжэ, нютагжан һуурижагшад хабартаа, зундаа гол мүрэн дээгүүр, вертолёдуудаар ашаа зөөдэг байһан. Намарһаа хабар болотор мүльһэн харгы эдэнэртэ туһалдаг бэлэй. Энэ хизаарай байгаалиин баялигуудые үргэнөөр шэнжэлжэ, ашаглахын тулэ дундуур зайда түмэр зам барижа, ашаа зөөхэ хэрэгтэй бшуу.

Транссибириин магистральһаа хэдэн түмэр зам хойто зүг тээшэ баригдаа, баригдажа байна. Эдэ харгынуудай адагуудта транспортна ба промышленна үзелнүүд урган бодохо. Хойто-Сибириин түмэр зам эдээн дээгүүр гараха юм.

900 километр ута Тюмень — Сургут — Нижневартовск гэжэ түмэр замай барилга Сибириин харгы табилгын шухала шата болоно.

Красноярска хизаарай урда захадахи хадалиг газарта Абакан — Тайшедэй түмэр замые һаял ашаглалгада тушааһан хэдэн мянган барилгашад 1965 ондо Баруун Сибириин хойто нютаг худар ерээ һэн. Тюмениин намаг налхитай газар, хэдэн зуугаад бага ба ехэ гол мүрэнүүд эдэниие угтажа байба. Нефтеэр баян Обь шадархи нютагта түмэр зам барихын тула эдэ гол мүрэнүүдые дабаха хэрэгтэй болоо. Энэ бүхы хүдэлмэри дүүрэжэ, 1967 оной октябрь һарада Тюмень хотоһоо 220 километртэ байдаг эртэ урдын Тобольск хотын түүхэдэ түрүүшынхеэ тепловозой дохёо зэдэлһэн байгаа.

Шэнэ түмэр зам мүнөөнэй оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Поезднуудай ябалгые нэгэдэмэл диспетчерскэ пунктһаа залан хүтэлбэрилдэг. Тюменьдэ, Тобольскдо, мүн бусад станцинуудта гоё гэгшын ... нууд баригдаа.

Түмэр зам мүнөө ... сэнэй шэнэ районо... лэл — Сургут хотодо ... жэ байна. Обь мүр... тэрэнэй Юганска һа... рилгашад гаталха. ... рэн үерлөөд байхад... 50 километр үргэнт... дог.

Юганска һалаа ... хүүргэ баригдаа. ... утань 1,5 шахуу ки... юм. Мүнөө барилга... най ороной эгээн е... дохи хүүргэдэ гол ... хандуулна. 25 метр ... тулга хоёр километ... хүүргые барижа бай...

Түбэгтэй газарта ... даг хүүргэшэдтэ г... анхарал хандуулна. ... рэнэй эрьедэ ехэ то... ган бодожо, хэдэн ... байрын гэрнүүд, ... саадууд, дунда һу... клуб, больница, ... залнууд, талмайнуу... даа. Байрын гэрнүү... лаар дулаасуулагда... халуун уһан, газ, ба... 3 мянга шахуу хүн ... хондо ажаһууна. ... дундуур наһан — 2...

Барилгын ахамад ... Юсий Крапивин инж... рэнэ:

— Энэмнай — м... рилсажа байһан г... хүүргэ. Хүүргэ ба... шэ угаа һонирхолто... Инженер, хүтэлб... байһан намда ехэ ... Гансашье намда ... даа. Хүдэлмэришэд... зоригтой..., шэн... тайгаар ...аллахы... дагби.

Энэ намар Обь мү... гүүр хүүргэ бари... рүүшын поезд Сур... рэхэ. Тиин, саашал... гашад бүтүү шэдхэ ... зүргэ харгы гарган, ... Нижневартовск тээ... харгы татажа эхи... шэнэ хото манай ор... хи нефтиин эгээн ех... тэй Самотлор шадар... мүндэлөө.

Нижневартовскы... зам түгэсхэлэй шат... Энэ хадаа Хойто-С... түмэр замай түрүү... болоно гэжэ СССР-... планай дэргэдэ тр... асуудалнуудые ш... нэгэдхэмэл институ... гэжэлтэд тоолоно.

Станислав МАЛ...
АПН-эй коррес...
Тюмень.

МЯХА ҮЙЛЭДБЭРИЛДЭГ ФИРМЭ

Промышленна үндэһэ һуури дээрэ 20 мянган бодо мал шахан таргалуулха оньһожоруулагдаһан талмай һаяхан ашаглалгада үгтэжэ, гүрэнэй «Братская» гэжэ фирмын (Ростовско область) бүридэлдэ абтаба. Энэ ажахы жэл соо 8.000 тонно үхэрэй мяха үгэхэ юм.

АПН-эй корреспондентын гуйлтаар тус фирмын генеральна директор Александр Токарев мал ажалда индустриальна арга хэрэглэһэн тухайдаа хөөрэжэ үгэһэн байна.

— Мал ажалые промышленна үндэһэ һуури дээрэ оруулжа, продукци абаха гээшэ түсгаар шэнэ, ашаг үрэ ехэтэй хэрэг мүн. Түрүү технологидо оруулагдаһан, гүйсэд оньһожоруулагдаһан томо комплекс дээрэ иимэ үйлэдбэри эмхидхэжэ болохо юм. Бодото дээрэнь абажа харахада, энэ хадаа һү, мяха үгэдэг хүсэ ехэтэй фабрика. Үйлэдбэринь ажалайнгаа эрхэ байдалаар промышленна предприятиинхиһаа балай ехэ илгаагүй байна.

Энэ зорилго анха түрүүн шубуу үсхэбэрилгэ дээрэ бэелүүлэгдэжэ эхилһэн. Промышленна городуудта дүтэ шадар гүйсэд оньһожоруулагдаһан үйлэдбэритэй, автомат техникээр хангагдаһан шубуунай томо фабриканууд баригдаһан, мүнөөшье баригдажа байна. Иимэ предприятинүүд ороноймнай шубуу үсхэбэрилгэ ба ажалшадые үндэгөөр хангаха хэрэгые үндэһөөрнь хубилгаха арга олгоо.

Мүнөө һү, мяха үйлэдбэрилгые индустриальна үндэһэ һууритай болгохо талаар ехэ юумэн хэгдэжэ байна. Жэшээнь, Хойто Кавказда һү, мяха үйлэдбэрилхэ элдэб түрэлэй фабриканууд ашаглагдажа эхилээ. Хэдэ-хэдэн ажахынуудта малай тэжээл хубаарилан тараaха, һү һааха, шэбхыень сэбэрлэхэ оньһон түхеэрэлгэтэй бүхэли комплекснууд ашаглагдажа захалаа. Автомат техникээр хангагдаһан гахайн байрануудай ашаг үрэ ехэтэй байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Иимэ байрада түсхай программна аппаратурын ашаар тэжээлынь хубаарилагдана. Индустриализаци мүн хонин ажалдашье ерэжэ байна. Промышленна түрүүшын комплекснууд баригдажа, хонишоной ажал тухай хуушан сагай ойлгомжые үндэһөөрнь хубилгажа эхилбэ. Хонидые шэнэ гуримай ёһоор харууһалаад, эдеэлүүлээд байхада, хонишоной ажал индустриальна хүдэлмэришэнэйхидэ дүтэрхы болоно.

«Братская» фирмын оньһожоруулагдаһан талмай мяха, һү ехээр үгэдэг үүлтэртэ бодо мал шахан таргалуулха талаар нилээд ехэ предприяти болоно. Энэ комплекс 45 гектар газар эзэлдэг. Эндэнь залуу малай тэжээлэй зургаан лини, 108 загуун эмхидхэгдэнхэй.

Мал түлжүүлгын талмайда асарагдаһан туганнууд 120 үдэрэй туршада тэжээлэй линидэ байлгагдаад, удаань нээмэл загуунда оруулагдажа, толгой бүхэниинь 450—500 килограмм шэгнүүртэй болотороо шахагдана. Иимэ шэгнүүртэ хүргэгдэхэдөө шахан таргалуулгын ажал дүүрэдэг байха юм. Комплексымнай үйлэдбэриин арга боломжо тухай хэлэбэл, жэл соо 32 мянган толгой үхэр шахагдажа, 8 мянган тонно мяхан абтана.

Мал таргалуулдаг талмайн хашаа соо сүүдхэдээ 300 тонно тэжээл буйлуулан бэлдэхэ хүсэтэй түсхай цех баригданхай. Хамаг хүдэлмэринь сүм оньһожоруулагдаһан байна. Тэжээлэй холисонуудые шэгнэхэ, хэмжэхэ хүдэлмэриие оператор оньһон аргаар хэжэ байдаг. Малда хамаг тэжээл баһал түсхай оньһото түхеэрэлгээр хэгдэнэ. Талмай дээрэ шахагдажа байһан бүхы малые оройдоо дүрбэн хүн эдеэлүүлжэ үрдидэг.

Комплекс дээрэ хүнэй гараар хэгдэхэ бар хүсэнэй ажал үгы болонхой. Энээнэй ашаар нэгэхэн хүн аяар 500-һаа дээшэ үхэр харууһалха аргатай болоно. Продукциин өөрынь үнэ ехээр хямдарна. Үхэрэй нэгэ центнер мяхан 93 түхэригһөө дээшэ бэшэ. Тоолоод үзэхэдэ, комплексын барилгада хэгдэһэн хамаг гаргаша жэл хахад соо сүм харюулагдаха байна.

Мал шахадаг энэ талмайда жэл бүхэндэ 100 мянган тонно тэжээл хэрэгтэй. Тэрэнһээ гадна, туганнуудые таһалгаряагүй асаржа байха шухала. Энэ зорилгоор зургаан совхозые нэгэдхэһэн фирмэ байгуулагдаа бшуу. Фирмын мэдэлдэ 107 мянган гектар газар үгтэнхэй. Тэрэнэйнь 80 мянган гектар таряаланда ашаглагдана.

Манай комплексын полинуудай гандадаг зонодоородог тула уһалууриин түхеэрэлгэ үргэнөөр хэрэглэхэ баатай болодогбди. Доной уһалууриин канал газараймнай 14 мянган гектарта уһа үгэдэг. Уһалагдадаг газартаа бидэнэр силосэй ургамал, кукуруза таридаг, үшөө ехэ хэмжээнэй үбһэ абадаг байнабди. Уһалууриин каналай саашадаа үргэдхэгдэхэтэй хамта газараа бүри ехээр уһалдаг боложо, тэжээлэй ургамалай тарилгые улам ехэдхэгдэхээр хараалагдана.

Үшөө юун тухай хэлэлтэйб гэхэдэ, промышленна аргаар мал харууһалхада гансахан бага гаргашатайгаар мяха, һү үйлэдбэрилгэ дээшэлнэ бэшэ, мүн хүдөөгэй ажалшадай байдал һуудал, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха асуудал шиидхэгдэнэ.

Мүнөө тэжээл бэлдэдэг цехэй хажууда түсхай корпус баригдажа байна. Эндэ амаралтын таһалга, бэеэ угааха душ, ажаһуудалай эрилтэ хангаха бусад албанай хүдэлмэри эмхидхэгдэхэ юм. Фирмымнай ажахын түбэй һуурин шэнэдхэн хубилгагдажа эхилээ. Городой түхэлтэйгөөр зохёогдоһон проектээр байрын гэрнүүдэй кварталнууд тэбхыхэ, асфальтаар хушагдаһан үйлсэнүүд зурыха юм. Саашадаа культурна ажаһуудалай, худалдаа наймаанай шэнэ түб, хүүгэдэй саад, гостиница ба стадион баригдаха.

П. ЯЩЕНКО,
АПН-эй корр.
Ростов-на-Дону.

АЖАЛАЙ ХАЛУУН ХАҺА СОО

Үбһэшэдэй түрүүшын звенонуудай сабшалан дээрэ гараһан сагһаа хойшо хори гаран хоног үнгэрбэ. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриинье шиидхэхы хабадаа ороо. Үбгэд, хүгшэд, һурагшад, колхоз, совхозуудай олон тоото ажалшад мүнөө нютагай адууһа малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ гаранхай. аһан шадалаараа хүдэлжэ ябана.

Мүн энээнтэй хамта таряа хуряалгын хүдэлмэри эхилхэнь. Ургаса хуряалгын техникэ — трактор, комбайнууд абарилагдажа, бэлэн болонхой. Хуряалга дээрэ хүдэлхэ агрегаданууд, комбайнуудай агрегадуул эмхидхэгдэнхэй.

Хүдөөгэй ажалшадай гол хүдэлмэриин энэ шухала үедэ үбһэшэдые, таряашадые культурна ба байра, байдалайнь талаар хангаха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ хэрэгтэ аймагай медицинэ, худалдаа наймаанай, соёлой эмхи зургаануудай бүхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадуулагдана гээшэ.

Энэ үдэрнүүдтэ сабшалан дээрэ хэгдэжэ байһан, таряалан дээрэ хэгдэхэеэ байһан бүхы хангалгын хүдэлмэриин тодорхой түсэб аймагай профсоюзуудай соведтэ табигданхай. Энэ түсэбөөр агитбригада, автолавка, нүүдэл библиотекэнүүд болон агитатор, лекторнүүдэй тусхай бригадануудай сабшалан, таряалан дээгүүр ябаха график хараалагдаһан юм. Тус графигай ёһоор аймагай «Знание» бүлгэмэй лекторнүүд недели бүхэндэ сабшалан дээрэ гаража, лекцинүүдые уншаһан, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна. Гадна колхоз, совхозуудай парткомуудай агитатор, политинформаторнууд энэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг гээшэ ааб даа.

Үбһэ, таряа хуряалгын хүдэлмэридэ ябажа байһан ажалшадые культурна талаарнь хангаха хэрэгтэ аймагай Соведэй гүйсэдкомой культурын таһагай харьяата хүдэлмэрилэгшэд горитой хүдэлмэри ябуулна. Аймгүйсэдкомой культурын таһагай мэдэлдэ байһан клубай 51, библиотекэнүүдэй 45 хүдэлмэрилэгшэ мүнөө үбһэшэдые хангана. Аймагай соёлой ордоной дэргэдэ тусхай агитбригада эмхидхэгдэжэ, колхоз, совхозуудай сабшалан дээгүүр концертнүүдые табихала гаранхай. Библиотекарьнүүд үбһэшэдые эрьежэ, шэнэ газетэ, журналнуудые, һонин номуудые хубаадаг, уншажа үгэдэг юм. Эндэ Хүдэри-Сомоной соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэдые магтан нэрлэмээр. Тус байшангай хүтэлбэрилэгшэ Гырыл Цыбиктаров өөрынгөө коллективые нютагайнгаа ажалшадай зорилготой нэгэдүүлжэ, хүдөөгэй мүнөө үеын эрилтые хангамаар хүдэлмэреэ эмхидхэжэ шадаһан байна.

Гадна аймагай колхозууд булта өөр өөрын соёлой байшантай, хүдэлмэрилэгшэдтэй. Мүн аймаг доторо профсоюзай клубууд хүдэлнэ. Жэшээ болгон Хираанай адагай профсоюзай клубай хүдэлмэри тухай дурдая (даагшань Д. В. Ильков). Энэ клубта үбһэшэдые хангаха тусхай агитбригада эмхидхэгдэнхэй. Тэрээндэ совхозой хүдэлмэришэд, комсомолшууд хабаадана.

Гэбэшье ажахынгаа сабшалан дээрэ халуун хүдэлмэриин түлэг дундаа ябажа байхада, тэрээндэ хубитаяа оруулха гэжэ оролдонгүй, бэеэ хараад һууһан заримашуул аймаг доторо үшөөл бии. Тэдэнэй тоодо Хяагтын адагай хүдөөгэй, «Пограничный» совхозой клубуудые нэрлэмээр. Эдэ коллективүүд ойрын үдэрнүүдтэ хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ, таряа хуряалгын үедэ полевой стан, механизаторнуудай бригадануудые эрьехэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Үбһэ, таряа хуряалгын үедэ ажалшадые медицинын талаар хангаха хэрэг аймагай ба нютагай больницануудай, фельдшерскэ пунктнуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ даалгагданхай. Аймагаймнай «сагаан халаадтан» энэ нангин уялгаяа оролдосотой һайнаар дүүргэнэ гэбэл алдуугүй. Үбһэ хуряалгын урда тээ колхоз, совхозуудай механизаторнууд медицинскэ шалгалта гараһан юм. Звено, бригада бүхэндэ антечкэнүүд бэлдэгдэнхэй, санбюллетеньнүүд үлгэгдэнхэй. Нютаг, тосхонуудта элдэб эмүүд худалдагдана. Үбһэ болон таряа хуряалгада хүдэлдэг хүнүүдэй үбшэлхэдэ, нютагай амбулаторинууд дары түргэн туһаламжа үзүүлхэ гуримтай. Үбһэшэдэй, таряашадай байра байдалые эрьен шалгаха тусхай комиссии аймагай санэпидстанцида эмхидхэгдээ. Энэ комиссии үбһэшэдэй байра, полевой стан, тооГ дээрэ ариг сэбэрые сахиха, хүдэлмэришэдэй эдеэ хоолой шанарые шалгаха гэһэн уялгатай.

Мүн эндэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй ажал, үүргэ тухай тогтомоор. Аймагай ажалшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр ба элдэб эд бараагаар хангалга нёдондонойхидо орхёдоо эрид һайжаранхай. Үбһэ хуряалгын үедэ нютаг бүхэнэй магазинууд шэнэ гуримаар хүдэлнэ, автолавканууд тусхай графигаар үбһэшэдэй звенонуудые эрьенэ. Үбһэ, таряа хуряалгын үедэ ажалшадай хэрэглэхэ хубсаһа хунараар, эдеэ хоолоор магазин, автолавкануудые хангахын түлөө манай райпогой хүтэлбэрилэгшэд яһала оролдолго гаргана гээшэ.

Гэбэшье ганса нэгэ хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр зарим нютагуудта магазин, автолавканууд муугаар хүдэлнэ. Жэшээнь, Ехэ-Хүдэриин сельпогой ажал абажа харая. Эндэхи «Дружба» колхозой ажалшад үбһэ хуряалга дээрээ эршэтэй һайнаар хүдэлжэ, таряа хуряалгаяа яһала һайн бэлэдхэлтэйгээр эхилжэ байна. Теэд нютагайнь зоной энэ ехэ эдэбхи үүсхэл сельпогой хүдэлмэришэдэй мэдэрэлдэ хүрэөгүй байһаниинь гэмшэлтэй. Тус сельпо хоёр автолавкатай юм. Теэд ямаршьеб шалтагаанаар тэдэнэй нэгэнииньшье үбһэшэдтэ ошоногүй. Харин Ехэ-Хүдэриин эдеэ хоолой магазин үглөөгүүр орой нээгдээд, үдэшэ эртэ хаагдана. Үглөөгүүр ажалдаа гарахадань, үдэшэ бусахаданьшье магазинай хаалтатай байхада, үбһэшэд хаанаһаа эдеэ хоол, хэрэгтэй зүйлнүүдээ абаха болоноб? Тус сельпогой хүдэлмэрилэгшэд таряа хуряалгын үедэ колхозойнгоо ажалшадые яажа хангахаяа бодомжолхоор болоол ха.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй таряа хуряалга эхилхэнь. Аймагаймнай колхоз, совхозуудай түсэб, уялгануудшье ехэ. Гүрэнэй амбаарта орооһо таряа ехээр оруулха гээшэ гансашье таряашадай хэрэг бэшэ. Энэ хэрэгтэ манай соёлшод, медигүүд, наймаашад бултадаа оролсохо байна. Тиигэжэ ажахынуудай механизаторнуудтай хамта таряашад тодорхойлхы жэлэй түсэб, уялгануудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

С. БАДМАЕВ,
Хяагтын аймагай профсоюзуудай Соведэй түрүүлэгшэ.

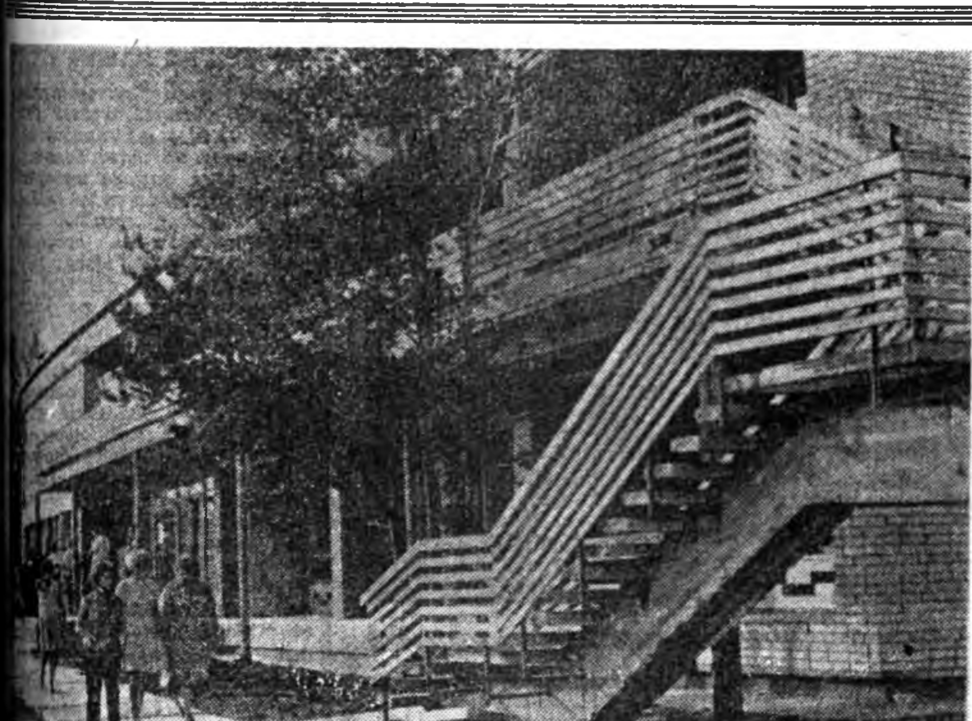

Ленинград хото шадар Карельскэ шэлэ дээрэ баригдажа байһан Лосевско, туристнуудай бааза энэ жэлдэ ашаглалгада үгтэхэнь. Байрын гурбан байшан нэгэ доро 310 хүнийе багтааха юм. Вуокса мүрэнэй эрьедэ үдхэн нарһан тужа соо баригдаһан ондохи корпусууд соо амаралтын зохид эрхэ байдал хангагдана. Хоёр, гурбан хүнэй байрлахаар түхеэрэгдэһэн комнатонууд соонь халуун, хүйтэн уһан бии, холлнууд соонь телевизорнүүд табигданхай. Энэ баазада амаралтын таһаг, үргэн экрантай кинотеатр, клуб болон библиотекэ бии.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Карельскэ шэлэ дээрэ баригдаһан Лосевско туристнуудай баазын корпусуудай нэгэн.

ТАСС-ай фотохронико.

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГТА

НЭМЭЛТЭ ШЭГНҮҮР — 1130 ГРАММ

«Сибирь» совхозой малшан Илья Сергеевич Васильев зунай һарануудта малайнгаа хүсэ шадал нэмээжэ, таргалуулжа абаябди гэһэн уряатайгаар аймагайнгаа малшадта хандаһан юм. Васильев өөрөө мал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые хоногто килограммаар нэмээхэб гэжэ найдуулһан байгаа.

Тэрэ гэһээр хоёр һара үнгэрбэ. Эдэбхи үүсхэл гаргагша мүнөө хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлнэ. Сугтаа хүдэлдэг Виталий Иванович Худелиный, Николай Прокопьевич ба Дмитрий Алексеевич Васильевтан гэгшэдтэеэ тэрэ харууһалдаг малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые июнь һарын туршада сүүдхэдээ дунда зэргээр 902 граммаар нэмээгээ һэн. Тиихэдэ июль һара соо тэрэ 174 мал харууһалаа. Тэдэнэйнгээ толгой бүриин шэгнүүрые үнгэрэгшэ һарада сүүдхэдээ 1130 граммаар нэмээжэ шадаһан байна.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ТҮРҮҮЛЭГШЭД

Хёлгын леспромхозой захиргаан, партийна, профсоюзай организацинууд июль һарын туршада модошодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн согсолбо. Модо отолхо түсэб 156 процент, модо хюрөөдэхэ—129, худалдаха даабари 138,6 процент дүүргэгдөө.

Модо бэлэдхэгшэдэй дундаһаа А. Ф. Переваловай хүтэлбэрилдэг бригада нэгэдэхи һуурида гараа. Тус бригадын коллектив һарын туршада 1708 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаритай байбал, энэ тоогоо 1942 кубометртэ хүргөө.

Июль һарын түсэб 149 процент дүүргэжэ шадаһан А. А. Лаптевай даадаг коллектив модоной гэшүүһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ ажаллахадаа, нүхэд соoһоо шалгараа.

ТҮРЭЛ СОВХОЗДОО ТУҺАЛБА

Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ нютагай зонийе олоор хабаадуулхын тулада Шанагын сомоной Соведэй хүдэлмэрилэгшэд ниитэ-агитационно ехэхэн хүдэлмэри ябуулһан байна. Энээнэй ашаар гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, пенсионернүүд, һурагшад, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд үбһэ хажуураар сабшалсана.

Тэрээнһээ гадна, сомоной Соведэй хүдэлмэрилэгшэд юһэн хүнһөө бүридэһэн тусхай звено эмхидхээ һэн. Тэдэнэр арбан үдэрэй туршада Бодонгуудай совхозой сабшалан дээрэ ажаллахадаа, 11 гектар талмайн ногоо унагааһан, 200 центнер үбһэ сомоһон байха юм. Түрүүшын табан үдэрэй социалис мүрысөөнэй дүн согсолходо, тус звено 2-дохи отделениин үбһэшэдэй дундаһаа хоёрдохи һуури эзэлээн байба. Тиихэдэ хоёрдохи табан үдэрэй дүнгөөр, түрүү һуурида гараа. Иигэжэ тэдэнэр шанда хүртөө һэн. Сомоной Соведэй секретарь А. Ц. Цыренова, хүдэлмэрилэгшэд Г. Д. Цыдендоржиева, Н. Г. Габмаева, библиотекарь Н. А. Симонова гэгшэд илангаяа һайнаар ажаллажа, нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгараа.

Вл. БОРИСОВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЭДЕЭ ХООЛОЙ КОМБИНАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

БЕЛГРАД. Вараждина хотоһоо холо бэшэхэнэ оршодог «Кока» гэжэ эдеэ хоолой комбинадай коллектив энэ түсэбтэ табан жэлэй турша соо ехэ зорилгонуудые бэелүүлхээр хараална. Югославиин шубуунай энэ томо фабрика орон доторoо суудa гаранхай. Арбан жэлэй дүүрэтэр «Кока» жэл бүри 60 миллион үндэгэ, 40 миллион дальбараа, 20 мянган тонно шубуунай мяха үйлэдбэрилдэг болохо байна. Һүүлэй жэлнүүдэй турша соо «Кока» комбинадай туйлаһан амжалтанууд—шэнэ дэбжэлтын эшэ үндэһэн мүн. Доторой нөөсэ аргануудые зүбөөр хэрэглэхын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, үйлэдбэриие бүхы талаһаань оньһожоруулхын түлөө тэмсэлэй манлайда коммунистнууд дабшана. Һүүлэй жэлнүүдтэ комбинадай шубуунай фермэнүүд хоёр дахин олошороо, шэнэ инкубаторнууд баригдаа. «Кокын» үйлэдбэрилэн гаргадаг продукци энэ саг соо гурба дахин дээшэлээ. Энэ жэлэй түсэбые комбинат амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай. 1974 ондо комбинат 40 миллион үндэгэ, 25 миллион дальбараа болон бусад продукци гаргаха түсэбтэй юм.

ШЭНЭ ГОСТИНИЦА

БУХАРЕСТ. Румыниин ниислэлэй түбтэ «Доробанци» гэжэ шэнэ гостиницын 16 дабхар байшан гэр бодхоогдоо. Энэнь арадай засагай жэлнүүдтэ Бухарестдэ баригдаһан эгээл үндэр гэрнүүдэй нэгэниинь болоно.

Отель 580 хүнэй байратай. Хари гүрэнүүдһээ ерэһэн туристнуудай тусхай таһагтай аяншалгын бюро, хоёр ресторан, баар эндэ бии. Автомобиляар аяншалагшадай олон боложо байһые хараада абан, гостиницын дэргэдэ гурбан дабхар гараж түхеэрэгдэнхэй.

«Модерн» гэжэ шэнэ гостиница, мүн һэльбэн шэнэлэгдэһэн, үргэдхэгдэһэн дүрбэн отель август һарада ниислэл хотодо түрүүшын айлшадые угтан абахаар бэлэн боложо байнхай.

БАЯН УРГАСА АБТАБА

ПРАГА. Чехословакиин таряашад энэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряаба. Республикын олонхи районуудай таряашад гектар бүриһөө дунда зэргээр 50 центнер ороoһо таряа сохижо абаһан байна. Зарим районуудтань ургасын гараса үшөөшье дээгүүр.

Словакиин Социалис Республикын Трнавска район тэрэ тоодо ороно. Эндэ ургаса хуряалгын дүнгүүд согсологдонхой. Районой хүдөө ажахын захиргаанай ахалагша агроном Я. Томошович үндэр баян ургаса хуряаһан тухайдаа иигэжэ хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ гектар бүриһөө дунда зэргээр нёдондонойхиһоо 6-7 центнерээр ехэ ороoһо таряан абтаа. Иигэжэ гүрэндэ таряа худалдаха түсэбые 20 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ арга олдоһон байна. Агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые саг соонь, наринаар дүүргэһэнэйнгээ, шударгы бэрхээр ажаллаһанайнгаа түлөө иимэ амжалта туйлаабди.

Богони болзорто намарай тарилга хээд, полинуудаа һайнаар үтэгжүүлжэ, тариха үрэһэ хүрэнгээ һайнаар шэлэн абаһамнай ехэ үүргэтэй. Нёдондо ороoһо таряанай сортые шэлэн абалгада ехэ анхарал хандуулһан байгаабди. Манай эндэхи байгаалида тааруу «Кавказ» гэжэ совет сортын шэниисые бүхы талмайнгаа хахадһаа ехэдэнь таряабди. Ешмээнэй талмайн 70 процент дээрэнь «Аметист» гэжэ сорт тариһан байнабди.

Богони болзорто, гээлтэ хорлолтогүйгөөр таряагаа хуряаха гээшэ тон шухала. Энэ жэлдэ ажалаа иимээр эмхидхээбди. Ороoһото ургамалнууднай 37 мянган гектар талмай эзэлдэг. Таряа хуряалгада 450 комбайн, тэрэ тоодо «Колос», «Нива» гэжэ совет машинанууд хүдэлөө.

ВЬЕТЧИИН МҮНӨӨНЭЙ БА ЕРЭЭДҮЙН БАЙДАЛ

ХАНОЙ. Виньфу провинциин захиргаанай түб Вьетчиие мүрэнүүдэй уулзуур дээрэ оршодог хото гэжэ Вьетнамда нэрлэдэг. Үнэхөөрөөшье, Улаан мүрэнэй Хара, Сэнхир, Сэбэр гэжэ гурбан һалаань эндэ уулзадаг. Арадай засагай жэлнүүдэй турша соо энэ хото республикын томо ехэ түбүүдэй нэгэн болонхой. Теэд һүүлэй дайнда эндэ ехэ һандаралга болоһон юм. Вьетчиин хүдэлмэришэдэй, арад зоной бүхы хүсэл эрмэлзэлэлынь промышленна предприятинуудые һэргээн бодхоолгодо, үргэдхэлгэдэ, таарамжатай эрхэ байдал байгуулгада зорюулагдана.

Дайнай һүүлээр Вьетчиин ууралаар хүдэлдэг электростанци түрүүлэн ажалаа ябуулжа эхилһэн ДРВ-гэй элшэ хүсэнэй ехэ барилгануудай нэгэниинь болоно. Үнгэрһэн хахад жэлэй турша соо электростанцида шэнэ агрегадууд ашаглалгада оруулагдаа. Химиин комбинат талмайгаа үргэдхэнэ. Энэ комбинат үтэгжүүлгэнүүдые, элдэб хоро үйлэдбэрилдэг юм. Хирпиисэ, цемент шэрэһэн ашаанай машинанууд шэнэ цехүүдэй барилгада үдэр бүри хойно хойноһоо ерэжэл байна.

Һэргээлгын хүдэлмэриин түлэг дундаа ябажа байхада, энэ хотодо шэнэ предприятинууд баригдажа эхилээ. Советскэ Союзай туһаламжаар макароной, талха хилээмэнэй зүйлнүүдэй фабрика эндэ бодхоогдоно.

ПРОФСОЮЗАЙ ПУТЕВКООР

ПРАГА. ЧССР-эй Профсоюзуудай Центральна Соведэй мэдэлэй санаторинууд болон амаралтын байшангуудта, пансионадууд болон кемпингнүүдтэ амаралтын хаһа түлэг дундаа. Арадай засагай жэлнүүдтэ ажалшадай зунай амаралтые һайнаар эмхидхэлгэ республикын профсоюзуудай шухалын шухала зорилго болонхой. 1945 оной зуна профсоюзууд 4.500 хүнийе амаруулха аргатай байгаа һаа, энэ жэлдэ профсоюзуудай элүүржүүлгын байшангуудта 350 мянган хүн амаржа шадаха. Чехословакиин үзэсхэлэн гоё газарнуудта — Карлова Вара, Марианске-Лазнедэ, Пьештянида профсоюзуудай курортнууд оршоно. Амаралтын байшангууд болон пансионадууд баһал республикын үзэсхэлэн гоё байгаалитай, зохид газарнуудта оршодог.

Энэ зун 50 мянган хүн профсоюзуудай путёвкоор хилын саана аяншалха юм. Олон хүнүүд социалис оронуудаар ябаха. Аха дүү оронуудай профсоюзуудай хэлсээгээр ЧССР-эй ажалшад Советскэ Союзай, Болгариин, Румыниин Хара далайн эрьедэ, Польшын, Венгриин, ГДР-эй курортнуудта амарха байна

(ТАСС).

ШЭНЭ НОМ

ХҮҮГЭДЭЙ НЮДӨӨР

Һаяхана Буряадай номой хэблэлээр багашуулда зорюулагдаһан «Би — Шарлуухайб» гэжэ ном гараба. Энэ ном республикын мэдээжэ уран зохёолшо, поэтесса Цырен-Дулма Дондокова бэшээ.

«Шинии зүрхөөр.
Шарлуухай,
Шагнанам энэ Дэлхэй»,—

гэжэ мүрнүүд соогоо гол шүлэгэй бодолоо харуулхаяа һанаһан байгаа ха. Бишыхан хүүгэдэй дүрэ оролдосотойгоор зураглаа. Тэдэнэй багашье һаа, өөрын үдхатай байдал үнэншэмэ зохёоор харуулха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ ха юм. Юун бэ гэхэдэ, нэн түрүүн автор өөр наһаяа дурсан һанажа, багашуулай наада, аяг зан удаан ажаглан шэрээн байхал. Тиин тобшолол гаргажа, уран зураашын мэдэрэл соогуур шүлэглэмэл зохёол болгожо шадаа.

Бишыхан герой...

Тэрэ мүнөө дээрээ өөрынгөө хөөрхэн дэлхэй соо ажаһууна, тэрэнэй хүсэл һанал үшөөл гэр тойрон соогоо эрьелдэнэ. Тиигэбэшье тойроод боложо байһан юумэн тухай бодомжолжо, һонирхожо захална бшуу.

Жэшээнь:

«Шарлуухай, Шарлуухай,
Шарлуухай...
Шал дэмы нэрэ муухай,—

гэжэ сэгнэлтэ үгэжэрхинэ.

Автор эдир геройгоо уншагшадтай бүри дүтөөр, аятайгаар танилсуулхын тула өөрынь нэрэһээ хөөрүүлнэ.

«Хөөшхэмни сагаан
халааһатай
Хөө хара дэгэлтэй» —

гэжэ Шарлуухай миисгэйнгээ түхэл зураглажархёод, «хөөрхымни, басаган, аад, һахалтай» гэһэн хайрлалаар дүүргэнэ. Басаганда гайхалай асуудалнууд дууһашагүй хадаа.

— Юундэ миисгэймни унтааш хадаа хурхирдаг, унтаашгүй һаа — хурхирдаг, эрхэлхэдээшье хурхирдаг бэ? Яахадаа хара-хүрин нохоймни һонгинодо дурагүйб, ямар юумэндэ хурьгахамнай гомдон маараанаб? — гэхэ мэтээр һонирхоно. Үйгэ бүриин наадан соо хүүгэнэй үдэр үнгэржэ байна. «Эжы боложо наадаха дуратайб, торожо унааш һаа—тоодоггүйб, уйлаһан эжы муухай, — гэжэ шүүмжэлэл хэжэрхинэ. Иимэл һанамжануудһаа хүнэй ухаан бодолой ёһо гурим хүгжэн ургажа захална ха юм. Тиихэдэ жаахан басаган ехэшүүлэй хандалга, тэдэнэй абари зан ойлгохо хүсэлэнтэй.

«Эжымни һайниинь ехэ
даа:
Хүүгэдтээ һайнаа үгэдэг,
Хүгшэн эжыдэмни үгэдэг»,

— гэжэ хаража, ойлгожо байһанаа хөөрэнэ. Байгаалиин үзэгдэлнүүдые мүн лэ өөрэ янзаар хадуужа абана.

«Мүнгэн үбэл ууртӑй,
Мульһөөр гүрэһэн
ташууртай»,—

гэжэ үбэлэй хүйтэн тухай бодомжолно.

«Аадар тэнгэриһээ
дэбхэрээ,
Адуугаа туугаад ерээ»,—

гэжэ хабарай огторгойн дуута бороое нэрлэнэ. Тиимэшье Шарлуухаймнай «зургаа наһаяа абаха зун рүү» ошобо.

Иигэжэ мэдээжэ поэтесса Ц-Д. Дондокова хурса хоолой, хүнгэн мүрнүүдээрээ хүүгэдые баясуулмаар шэнэ номой хуудаһа манда нээжэ үгэбэл лаа.

Г. БАЗАРЖАПОВА.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Эндэхи партийна организаци ажалшадые суртал бодолой-политическэ талаарнь һургажүүлхэ, коммунис ёһо зурхэй бодол мэдэрэлтэй болгохо, коллектив доторoо юрэнхы эрдэмэй, экономическа ба мэргэжэл олохо һуралсал эмхидхэхэ ехэ хүдэлмэри ябуулна, экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэб дүүргэхэ оролдолго гаргана. Трестдэнь шадабаритай, тогтууритай коллектив бүрилдэнхэй, һүүлэй гурбан жэлэй турша соо хүдэлмэрилэгшэдэй гаража бүтээлгэ 7,3 процентээр хороо, энэнь ороной барилгын трестнүүдэй дунда эгээн ехэ тоологдоно.

Трестын ажал ябуулгада дутуу дутуу дундануудшье бии байна гэжэ КПСС-эй ЦК тэмдэглэбэ. Түсэбөө бүхы талаарнь дүүргэхын хажуугаар, зарим барилганууд хойрдолдо ороно. Баталагдаһан графигуудай ёһоор хабарилагдаһан болзорнууд зарим барилганууд дээрэ дүүргэгдэнэгүй, зарим эмхинүүдэйнь хүдэлмэриин ехэ саг гээгдэнэгүй хосорно, мүн зөөри, материальна хэрэгсэлнүүдые гаргашалха ябадал үшөө зайсуулагдаагүй байһаар. Экономическа реформын олгоһон арга боломжонууд трест дотор хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Саг зуурын гаргашануудые хэнгүй, барилгын сүм дүүргэгдэһэнэй һүүлээр тоосоо-ень үгэхэ гурим сахигданагүй шахуу, бригадна ажахын тоосоон промышленна барилганууд дээрэ ёһотой һайнаар дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Партийна комитет трестын ажал ябуулгадахи дутуу дундануудые зайсуулха асуудалаар шиидхэбэри абаад, тэдэнээ дүүргүүлхын тула зохихо оролдолго хүсэлэлгэ заримдаа гарганагүй.

КПСС-эй ЦК үйлэдбэриин предприятинуудые, байрын гэрнүүдые, соёлой ба ажаһуудалай шэглэлтэй барилгануудые ашаглалгада оруулха түсэбүүдээ дүүргэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, барилгын өөрынь үниые хямдаруулха, тэрэнэй шанар ба техническэ хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ, шадабаритай, тогтууритай коллектив тогтоохо талаар 36-даахи трестын партийна организацин ябуулдаг эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлые бараг һайн гэжэ сэгнээд, барилгын, тэдэниие ашаглалгада оруулха болзорнуудые хорооxын, технико-экономическа бүхы үрэ дүнгүүдыень саг үргэлжэ һайжаруулха бүхы арга нөөсэ, арга боломжонуудаа сүм хэрэглэхэ тухай КПСС-эй XXIV съездын, партиин ЦК-гай декабриин (1973 оной) Пленумэй эрилтэнүүдые дүүргэлтэ болгохын тула ябуулдаг хүдэлмэриингөө хэм дэлисые улам дээшэлүүлхэ ябадал хангахыень трестын партийна комитедые уялгалба. Ажахын реформын шэнэ оршон байдалда коллективэй хүдэлмэридэ партийна организацин нүлөөлхэ түхэл янза ба онол аргануудые саг үргэлжэ наринжуулан һайжаруулха, захиргаанай ажал ябуулгые шалгадаг партийна хиналта шангадхаха, коммунистнуудай үйлэдбэриин ба ниитын эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ, барилганууд дээрэ тэдэнэй дүүргэдэг түрүү үүргэ улам дээшэлүүлхэ.

Туйлаһан үрэ дүнгүүдээ шүүмжэлхы ёһоор сэгнэхэ, гүрэнэй түсэбүүдэй дүүргэлтын түлөө харюусалга ехэтэй байха, юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ хүн бүхэнэй оруулһан хубитаяа гүнзэгыгөөр ойлгодог байхаар хүдэлмэришэн бүхэниие хүмүүжүүлхые КПСС-эй ЦК партийна комитедтэ дурадхаба. Үйлэдбэриин зорилгонуудые шиидхэлгэдэ улам эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, социалис мүрысөө шэнэдхэн һайжаaруулгада, ажалай эмхидхэлые, ажалшадай байдал һуудал ба амаралта саашадань улам һайжаруулгада профсоюзай ба комсомолой организацинуудай ажал ябуулгые шэглүүлхэ. Залуу хүдэлмэришэдые барилгашанай мэргэжэлээр омогорходог мэдэрэлтэй болгохо, тэдэнэй шадабари мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, һурган хүмүүжүүлгын хэрэгые үргэдхэхэ, энэ хэрэгтэ үйлэдбэриин габьяата ветерануудые хабаадуулха.

Экономическа реформын гол гуримуудые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ талаар хүдэлмэри үргэдхэхые, барилгануудые саг болзор соонь ашаглалгада сүм оруулһанай һүүлээр ажалай тоосоо хэхэ гуримда түргэнөөр орохые трестын ажахын хүтэлбэрилэгшэд ба парткомдо дурадхагдаа. Түсэбөөр тогтоогдоһон саг болзор соо үйлэдбэриин бүхы хүсэнүүдые ашаглалгада оруулха эрхэ байдал хангаха.

Түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ, барилгын аша үрэ ехэтэй материалнууд ба хүнгэдхэгдэһэн конструкцинуудые хэрэглэхэ, барилгын, гоёолтын хүдэлмэридэ индустриальна аргануудые хэрэглэхэ талаар хэмжээнүүдые абаха. Промышленна барилга дээрэ Н. Злобиной дурадхаһан аргаар ажахын тоосоондо бригадануудые олоор оруулха. Барилгын үйлэдбэриин хүтэлбэрилгэ болон эмхидхэлые эрид шууд һайжаруулха.

КПСС-эй Центральна Комитет юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ коллективэй хүсэ шадалые элсүүлхэ талаар барилгын 36-дахи трестын парткомой эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхые барилганuудай партийна организацинуудта дурадхаба.

КПСС-эй ЦК саг зуурын түлөөһэгүйгөөр барилга гүйсэд ашаглалгада үгэнэнэй һүүлээр тоосоо хэхэ гуримые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ талаар нэмэлтэ хэмжээнүүдые абахаар барилгын министерствэнүүдтэ, союзна зургаануудта даалгаа. Энэ зорилгоор барилгын организацинуудта өөрын мэдэлэй мүнгэ зөөри бии болгожо үгэхэ.

* * *

Партиин Орловско обком ба горком КПСС-эй XXIV съездын, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэрилгэ болгон, «Орёл хотодохи гэр байрын-граждан барилгые түсэблэхэ ба эмхидхэхэ талаар горитой хүдэлмэри хэжэ байна гэжэд граждан барилганууды жэгдэ эршэмтэйгээр ашаглалгада оруулха хүдэлмэри эмхидхэдэг КПСС-эй Орловско обкомой дүршэл тухай» тогтоол соо хэлэгдэнэ. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада мүнгэ зөөри ба материальна хэрэгсэлэй нэмэлтэгүйгөөр байрын гэрнүүдэй барилга, тэрэшэлэн социальна ба культурна ажаһуудалай байрануудай барилгын болзор нилээд хороохо, квартал квартал талаар байрын гэрнүүдые удаа дараалуулан бариха, саг соогоо дүүргэгдээгүй барилганuудые үсөөрүүлхэ, барилгын хүдэлмэриин шанар һайжаруулха ба өөрынь үниые хямдаруулха хэмжээ ябуулгануудай бүхэли комплекс СССР-эй Минпромстройтой хамта бэелүүлэгдээ.

Энэ хэмжээ ябуулгануудай онсо илгаань юуб гэхэдэ, табан жэлэй түсэбэй ба городой барилгын генеральна түсэбэй үндэһэ һуури дээрэ гансахан жэлэй бэшэ, харин гэр байрын-граждан барилгын ба проект зохёолгын хоёр жэлэй түсэбүүд табигдана. Жэл бүхэнэй дүүрэхын урда тээ удаадахи хоёр жэлэй барилгын программа зохёогдожо, барилгын хүдэлмэриин таһалгаряагүй түсэб табилга хангагдана.

Партийна, совет ба ажахын организацинууд капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэ зөөри хамтадхан гулидхажа, гансахан горсоведэй гүйсэдкомой мэдэлдэ үгэнхэй. Энээнэй ашаар капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэ зөөри тараан сасаха ябадалые усадхаха, саг болзор соогоо ашаглалгада үгтэөгүй байрын гэрнүүдэй тоое гурбанай нэгэ хубяар үсөөрүүлхэ, сүлөөлэгдэһэн мүнгыень удаадахи барилга бэлдэхэ хүдэлмэридэ зорюулха, барилгануудые проектнэ документацяар хангалга һайжаруулха арга олдоо.

Партиин обком ба горкомой бэелүүлжэ байһан эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үйлэдбэриин даажа байһан участогай ба барилгын ниитэ ябасын түлөө ажалшан бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлһэн байна. Барилгашадай коллективүүдтэ инженерно-техническэ хүдэлмэришэдэй, бригадирнууд болон хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлһэн, ажалай журам хараа байса һайжарһан байха юм. Гэр байрын барилга дээрэ бүхы шахуу бригаданууд мүнөө Н. Злобиной онол аргаар хүдэлмэрилнэ.

Бэелүүлэгдээд байһан хэмжээ ябуулганууд гэр байрын-граждан барилгын технико-экономическа үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ һайнаар нүлөөлөө. Байрын гэрнүүдые бодхоохо болзор дунда зэргээр 20 процентээр хороогдоо, барилга дээрэхи ажалай бүтээсэ 16 процентээр дээшэлээ, олонхи барилганууд һайн сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада абтана. Хоёр жэлэй туршада барилгын экономическа ашаг үрэ миллион шахуу түхэриг болоо. Областиин хүдөө ажахын ба промышленна барилганууд дээрэ барилгын түсэб зохёохо ба хүдэлмэриинь поточно аргаар эмхидхэхэ талаар түрүү дүй дүршэлыень үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа партиин обком тусхай хэмжээнүүдые абажа байна.

Барилгын болзорые горитойгоор хорооxо, саг болзор соогоо дүүргэгдээгүй барилгын хэмжээ бага болгохо, гэр байрануудые жэлэй туршада хараалагдаһан болзортонь ашаглалгада үгэхэ, барилгын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо арга олгоһон Орёл хотодохи гэр байрын-граждан барилгын түсэблэлгэ ба эмхидхэлые шэнэдхэн һайжаруулха талаар КПСС-эй Орловско обкомой ба СССР-эй Минпромстройн хүдэлмэриин дүй дүршэлые КПСС-эй Центральна Комитет һайшаан дэмжэбэ.

Орёл хотодохи гэр байрын-граждан барилгын организацинуудай энэ дүй дүршэлые халан абахаар союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудта, КПСС-эй крайком болон обкомуудта, министерствэнүүд болон зургаануудта дурадхагдаба.

Хоёр жэлэй таһалгаряагүй нэгэдхэмэл түсэб зохёолгын ба гэр байрын-граждан барилганууды жэгдэ эршэмтэйгээр бүтээхэ, ашаглалгада оруулха хүдэлмэриин дүй дүршэлые хараада абан, 1975—1976 онуудһаа эхилээд, городуудай гэр байрын-граждан барилгын түсэб зохёолгын хүдэлмэридэ шухала хубилалтануудые союзна республиканууддай Министрнүүдэй Соведүүдтэй, зохихо министерствэнүүдтэй хамта оруулха даабари КПСС-эй ЦК СССР-эй Госпланда, СССР-эй Госстройдо үгэбэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

«ЯРУУНА» — МНР-тэ

Буряадай автономито республикын ба Монголой Арадай Республикын ажалшадай аха дүүгэй хани барисаан жэлһээ жэлдэ бэхижэжэ, улам үргэдэжэ байнхай. Манай республикын ба МНР-эй промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, эрдэм наукын ба соёл культурын түлөөлэгшэдэй делегацинууд бэе бэедээ айлшалалсажа, ажалайнгаа дүй дүршэлые халан абалсадаг һайн һайхан заншалтай болонхой.

1974 ондо Буряадай АССР-эй болон Монголой Арадай Республикын хоорондо соёл культурын талаар бэелүүлэгдэхэ түсэбэй ёһоор «Яруна» гэжэ дуу ба хатарай арадай ансамбль МНР-эй Сэлэнгын аймагаар аяншалхаяа мордобо. Республикын мэдээжэ уран зохёолшо, Социалис Ажалай Герой Цокто Номтоевич Номтоев ансамблиин бүридэлдэ оролсоно.

«Яруна» гэжэ дуу ба хатарай арадай ансамбль МНР-эй Сэлэнгын аймагай предприятинуудаар, госхоз болон хүдөө ажахын хамтаралнуудаар долоон хоногой туршада айлшалжа, тэндэхи ажалшадта олон тоото концерт харуулха зорилготой юм.

Манай корр.

УХИБУУДТЭ БЭЛЭГ

Барилга-хабсаралгын 397-дохи поездын нэгэдэхи управлениин хүдэлмэришэд Улаан-Үдын авиапредприятиин ухибүүдтэ һургуулиин гоё һайхан байшан барижа бэлэглэбэ. Тиин хирпиисээр баригдаһан гурбан дабхар энэ байшан хотын 37-дохи дунда һургуули болгогдобо. 560 һурагшадай һураха тус байшан гүрэнэй комиссяар «һайн» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаба.

Барилгашадай уран гараар бүтээгдэһэн һургуули соо ороходо, һаруул сэбэр, досоогоо үндэршье. Һурагшадай мэдэлдэ модоор, түмэрөөр дархалха, юумэ оёжо һураха, эдеэ бэлдэхэ тусхай мастерскойнууд, таһагууд үгтэнхэй. Энээнһээ гадна, һурагшадай ботаника, биологёор үзэһэн юумэеэ туршажа үзэжэ байхаар сэсэг набша, ногоо ургуулха тусгаар таһаг ашаглалгада үгтэнхэй.

Мүн эндэнь һурагшадай спортын элдэб янзын һорёо мүрысөө үнгэргэхэ һаруул, уужам спортын зал бии. Тиихэдэ актова залһаа эхилээд предмет бүхэнөөр хэшээл үнгэргэжэ байха тусхай кабинедүүдтэй.

— Һургуулиин шэнэ байшантай болоһон бидэнэр аргагүй баяртайбди. Сентябриин нэгэнһээ эхилхэ һуралсалай шэнэ жэлые 560 һурагшаднай һаруул, сэбэр классуудтаа орожо эхилхэнь, — гэжэ тус һургуулиин директор Е. М. Меркушева хөөрэнэ.

И. ХРАПУНОВ.

ХААНАШЬЕ ЯБАХАДАА ХҮНДЭТЭЙ

«Студенческий» гэһэн нэрэтэй агитбригада эмхидхэгдэһээр тиимэшье үни болоогүй юм. Тиибэшье һаа, тус агитбригадын гэшүүдэй табиһан концерт, наадан республикымнай хүдөө нютагуудай ажалшадай зүрхэ сэдьхэлдэ мартагдашагүйгөөр хадуугдадаг юм.

Зүүн Сибириин технологическа институдай энэ агитбригада байгуулагдаһаар хоёрхон жэл боложо ябана. «Студенческий» гэһэн агитбригадада институдай электротехническэ факультедэй бүхы курснуудай студентнэр хабаадалсана. Тэдэнэй дунда ирагуу гоёор дуулагшад, хүнгэн солбоноор хатаргашад, уран гоёор шүлэг, рассказ уншагшад, хүгжэмшэд бии. Тус агитбригадые гурбадахи курсын студент Саша Митропольский хүтэлбэрилнэ.

Хододоо хүхюун сэнгэлиг ябадаг тус агитбригадын гэшүүд Яруунын аймагай ажахынуудаар концерт наада харуулжа ябаһанаа Улаан-Үдэ хотоёо һаяхан бусажа ерээ һэн. Тиихэдээ эдэнэр Гүндэ, Романовка, Үльдэргэ нютагуудта, «Комсомольский» совхоздо хүрэһэн байна. Бүхыдөө эдэнэр 27 концерт арбан хоногой туршада харуулһан байба. Тэдэнэйнгээ 17-ень холын гүүртэ, отара, полевой стануудта, арбыень хүдөөгэй клубуудта табиһан байна.

Агитбригадын гэшүүд Андрей Козловский, Таня Суворова, Дима Андреев гэгшэдэй ирагуу гоёор дуулахадань, «Үшөө, үшөө...» гэһэн нэрьемэ альга ташалган замхаагүй. Ряузовай «Буряадай хатар», Вальницкиин «Море дождей» болон бусад хатарнуудые уян нугархайгаар гүйсэдхэһэн эдэнэр олоной зүгһөө һайшаал магтаалда хүртэбэ.

Институдай агитбригадын концертын эхилхын урда тэе студент Александр Амоков уласхоорондын асуудалнуудаар лекци уншадаг байба. Эдэнэрэй аймагай ажалшадта удха түгэлдэр концерт табиһандань аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй соёлой таһаг Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан байна.

Мүнөө агитбригадын гэшүүд Баргажанай аймагай ажалшадта концерт, наада харуулхаар аян замдаа мордобо.

И. КИСАРИНА.

СПОРТ ТОБШОХОНООР...

★ БАСКЕТБОЛ. Дэлхэйн түрүүшын космонавт Ю. А. Гагаринай дурасхаалда зорюулагдан үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөнэй гол шанда манай ороной баскетболистнууд табадахяа хүртэбэ. Манай ороной суглуулагдамал команда бүхы уулзалгануудта шүүгдэнгүй гараба. Эстониин команда хоёрдохи, СССР-эй залуушуулай команда гурбадахи һуури эзэлээ. Югославиин командын гэшүүн Винко Еловец 112 очко абажа, эгээл эрхим добтологшо гэһэн шанда хүртэбэ.

★ МОРИ УРИЛДААН. 1970 ондо дэлхэйн чемпионка болоһон Елена Петушкова Копенгагенда мори урилдаалгаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлбэ. ФРГ-гэй Райнер Климке гэгшэ түрүү һуури эзэлһэн байна. Мүн командануудай хоорондын дүн гаргахада, Баруун Германиин спортсменүүд түрүүлһэн байба.

☆ ВЕЛОСИПЕД. Велосипедээр Монреаль хотодо үнгэргэгдэһэн дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө урилдаанда Харьковай Сергей Кравцов хоёрдохи һуури эзэлжэ, мүнгэн медальда хүртэбэ. Чехословакиин Антон Ткач гэгшэ бултанһаа хурдан байжа, алтан медаляар шагнагдаа.

★ БОКСЫН нааданда дуратайшуулай дунда дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө Гавана хотодо эхилһэн түрүүшын үдэрэй нааданда манай ороной түлөөлэгшэ Анатолий Климанов хабаадаба. Тиихэдээ тэрэ Ямайкын Бент гэгшые шүүжэ, удаадахи нааданда хабаадаха болобо. Кубын ниислэл хотодо эхилһэн энэ нааданда дэлхэйн 40 ороной спортсменүүд хабаадана.

★ ВОЛЕЙБОЛ. Олимпиин нааданай чемпионууд — Японой спортсменүүд Москвагай «Сокольники» гэжэ спортын ордондо мүрысэхэдөө 4 командын дундаһаа эрхимлэбэ. Нааданай һүүлшын үдэр эдэнэр СССР-эй спортсменүүдые 3:2 тоотойгоор шүүжэ, манай команда хоёрдохи һуури эзэлхэ баатай болоо. Кубын суглуулагдамал команда США-гай спортсменүүдые 3:0 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, гурбадахи һуури эзэлээ.

Мүн СССР-эй, Японой эхэнэрнүүдэй командануд Еревада наадаһан байгаа. Эндэ Японой команда 3:2 тоотойгоор шүүбэ.

★ ШАТАР. Манила хотодо эдиршүүлэй дунда шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө наадан үргэлжэлһөөр. Мүнөөдөө Англиин түлөөлэгшэ Майлз эрхимлэжэ ябана. Тус тустаа 4,5 очкотой болоһон Швециин Шнайдер, Голландиин Дикс гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлнэ. Ленинградай Кочиев зургаадахи наадандаа Шнайдерта шүүгдэһэн байгаа. Мүнөө Кочиев дүрбэн очкотой. Эдэнэр үшөө гурбан наада үнгэргэхэ юм.

★ ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Манай ороной спортсменүүд Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ бэлдэнгээ Москвада «Динамо» бүлгэмэй мүрысөөнүүдтэ хабаадаба. Тиихэдээ Москвагай Александр Макаров 86,70 метртэ жада шэдэһэн, Ленинградай Александр Барышников 20,60 метртэ ядро түлхиһэн байна. Мүн Вильнюс хотын түлөөлэгшэ Кестутис Шапка 218 сантиметр үндэрые дабаһан байха юм.

(ТАСС).

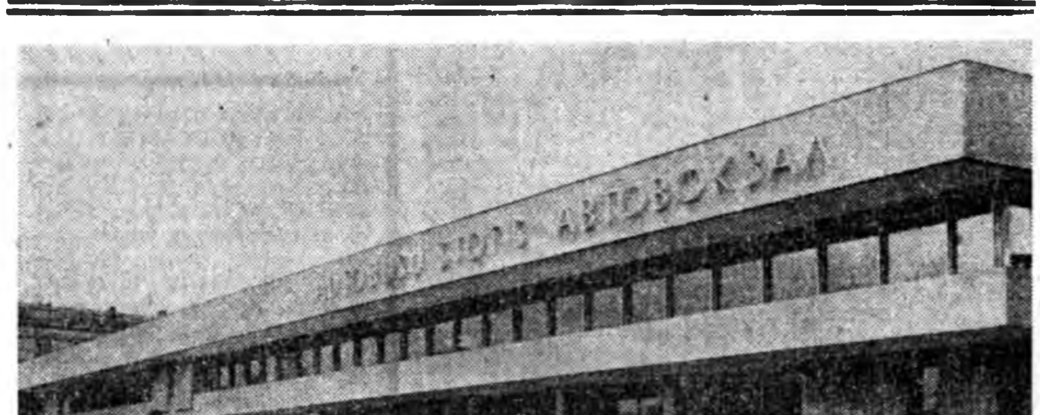

ВИЛЬНЮСТЭ автобусой шэнэ станци нээгдэбэ. Тэрэ аэро-болон түмэр замай вокзалай хажууда оршоно. Автостанциин хоёр сектор нютагай болон уласхоорондын лининүүдые хангана (зураг дээрэ).

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

УЛААН-БААТАР

Ехэ бэлэдхэл хэгдэнэ

ТАСС

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл Арадай Монгол орондо дүүрэхэ дүтэлжэ байна. Энэ жэлдэ 280 мянган ухибүүн Монголой Арадай Республикын һургуулинуудта һураха юм. 7 мянган хүбүүн, басаган техническэ мэргэжэлэй училищинуудта һурахаяа орохо.

Һуралсалай шэнэ жэл Монгол орондо онсо байха юм. Арадай гэгээрэлэй талаар МНРП-гэй XVI съездын табиһан ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ тухай юрэ бусын тоосоон болохо байна. Ороной ухибүүд ба залуушуул дүүрэн бэшэ дунда һургуулитай болоожо байна.

Мүнөө үедэ 11 мянга гаран багшанар республикын һургуулинуудта, дээдэ һургуулинуудта, техникумүүдтэ хүдэлнэ. Гадна энэ жэлдэ 2 мянга гаран хүн богони болзорой курсануудта, семинарнуудта һуража, мэргэжэлээ дээшэлүүлээ.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ техническэ мэргэжэлэй хэдэн арбаад училищи, һургуули залуушуулые хүндэмүүшэ халуунаар угтан абаха. 1964 онһоо хойшо 34 мянга шахуу хүн техническэ мэргэжэлэй һургуулинуудые дүүргэжэ, Монголой хүдэлмэришэн ангиин зэргэнүүдые нэмээгээ.

ГАВАНА

Физик-ядерщигуудай суглаан

ТАСС

Кубын Наукануудай академиин ядерна физикын институдай түрүүшын суглаан эндэ нээгдэжэ, Кубада атомна электростанцинуудые бариха, мүн ашагта малтамал элирүүлэн нээлгэдэ, медицинэдэ, биологидо радиоактивна изотопуудые хэрэглэхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ.

Институдай директор Раймундо Франко суглаа нээхэдээ, энэ научна түбые эмхидхэн байгуулгада, ядерна физикын талаар Кубын эрдэмтэдые бэлдэлгэдэ Советскэ Союз туйлай ехэ туһа хүргэнэ гэжэ тэмдэглээ.

ЛИССАБОН

В. Гонсалвишай хэлэһэн үгэ

ТАСС

Саг зуурын правительствын премьер-министр В. Гонсалвиш үнгэрэгшэ амаралтын үдэр национальна радио ба телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, Португалиин политическэ ба экономическа байдал тухайда дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна. Фашис засаг захиргаанай унагаагдахада, байдалнай ехэл хүшэр бэрхэтэй байба гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Африка түбидэ колониальна дайн байлдаануудые хэхэдээ, оромнай сэрэгэй туйлай ехэ мүнгэ гаргашалһан байна. Национальна бюджедэй 45 процентнь энэ талаар һомологдодог байгаа гээд тэрэ хэлэбэ.

Фашизмын унагаагдаһанай һүүлээр ажалшадай салин хүлһэ дээшэлүүлээ һэмди. Гүрэнэй алба хаагшадай салингыень ехэ болгохо хараатайбди гэжэ Гонсалвиш тэмдэглээ.

Ороной экономическа байдал һайжаруулхын тула Саг зуурын правительство хилээмэнэй, саахарай, һүнэй, мүн химическэ үтэгжүүлгэнүүдэй, малай тэжээлэй ба түлишын үнэ сэн дээшэлүүлхэ баатай болоһон байна гэжэ премьер-министр мэдүүлбэ. Саг зуурын туршада салин хүлһэнэй доодо хэмжээе тэрэ хэмдэнь үлөөхэ гэһэн хэмжээ правительство абанхай. Доогуур салин хүлһэтэй хүн зоной байдалые һайжаруулхын тула правительство саашадаа үргэн хэмжээнүүдые абаха юм гээд Гонсалвиш тэмдэглээ.

Промышленна хүгжэлтын национальна институт байгуулагдажа байна. Энээгээр дамжуулан, промышленностиие хүгжөөлгэдэ гүрэн хабаадаха юм.

Ехэ бүлэтэй ба ажал хүдэлмэригүй хүнүүдтэ тэдхэмжыень дээшэлүүлхэ, пенси ехэ болгохо шиидхэбэринүүдые правительство һаяар абаха байна гээд Гонсалвиш мэдээсээ.

ПРАГА

„ЯК-40“ — ЭРХИМ ҺАЙН МАШИНА

ТАСС

ЧССР-эй агаарай замуудаар ниидэхэдээ, «ЯК-40» түхэлэй совет хоёр самолет эрхим һайн байһанаа элирхэйлэн харуулба. Жэлэй дүүрэтэр иимэ түхэлэй үшөө 6 машина Чехословакиин граждан агаарай флодто эльгээгдэхэ юм. Эндэ алдаршаһан «ИЛ-18», «ИЛ-14» түхэлэй самолёдуудые «ЯК-40» һэлгэхэ.

«ТУ-104» түхэлэй суута самоледуудые Чехословаки 17 жэлэй урда тээ түрүүлэн худалдажа абаа һэн. Чехословакиин авиакомпани «ИЛ-62», «ТУ-134-А» гэжэ совет самоледуудые үргэнөөр хэрэглэнэ.

НИКОЗИ

Никозидахи байдал заһарна

ТАСС

Кипрэй ниислэл хотоһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, арал дээрэхи байдал заһаржа байна. Турциин сэрэгүүд добтолго хэнэгүй. Августын 19-дэ Никозида ехэ хүлгөөтэй байгаа. Гэбэшье мүнөө байдал хэмдээ орожо байна. Олонхи магазинууд нээгдээ. Турциин сэрэгүүдэй татагдажа эхилһэнтэй дашарамдуулан, үнгэрэгшэ неделиин һүүл багта Кипрэй ниислэл хотоһоо гаража ошоһон хүн зоной зарим хубинь һөөргөө бусаа.

ВАШИНГТОН

Э. КЕННЕДИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Кипрһээ гадаадын бүхы сэрэгүүдые гарган, тэрэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ гадаадын оронуудай хамааралсалга болиулхые сенатор Э. Кеннеди уряалба.

Эндэхи байдалай түлөө Холбоото Штадууд ехэ харюусалгатай байна гэжэ сенатор мэдүүлээ. Долоон жэлэй турша соо гречески хунтые Вашингтон дэмжэжэ, мүнөөнэй уршаг түбэгтэ байдалда хүргэһэн байна. Кипртэхи сэрэгэй ябуулгануудые болиулжа, Кипрэй асуудалые киприодуудай өөһэдөө шиидхэхынь тула США мүнөө болотор дипломатическа нүлөө үзүүлээгүй байһаар гээд тэрэ хэлэбэ.

ВАШИНГТОН

Г. КИССИНДЖЕРЭЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

Кипртэхи байдалтай дашарамдуулан, США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, президент Дж. Фордын үмэнэһөө мэдүүлгэ хэбэ. Кипртэхи сэрэгэй ябуулгануудые зогсоохо тухай хэлсээе хэлбэришэгүй бэелүүлхыень Холбоото Штадууд хүсэнэ гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Хөөрэлдөөнүүдые дары эхилхэ шухала гээд тоолонобди. Кипртэхи байдалда хабаатай талануудай хоорондо хөөрэлдөө эмхидхэхэ һэдэлгэнүүдые дэмжэхэ байнабди. Эдэ талануудай хүсөөд байгаа һаань, Холбоото Штадууд ямаршье үүргэ даажа абаха байха. Сэрэгэй ябуулгануудай талаар хүсэ ехэтэй гүрэн Турци эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ бүтэмжэтэйгөөр хандаха, грегүүдэй һанал бодолые хараада абаха зэргэтэй гээд США найдана гэжэ саашадаа мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Энээн тухай Турциин премьер-министртэ хэлээ һэм гэжэ Г. Киссинджер мэдүүлбэ. Кипртэхи сэрэгүүдые удаа дараалан хороохоор хараалһан Женевскэ хэлсээе бэелүүлхээр бэлэн байһан тухайдаа Турциин правительство найдуулһан байна гэжэ Г. Киссинджер хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

США-гай ба Грециин хоорондохи харилсаан тухай тогтоходоо, НАТО-һаа гарахабди гэһэн заналта һануулга, Холбоото Штадуудта зүрюу демонстрацинууд Америкэдэ нүлөө үзүүлхэгүй байха гэжэ гүрэнэй секретарь тэмдэглээ.

Кипртэхи байдалые гуримшуулха асуудалаар США бэеэ абаад байна гэжэ гансашье демонстрацида хабаадагшад бэшэ, мүн дипломадууд эрид буруушаана. Энээн тушаа юу хэлэхэ байнабта гэһэн асуудалтайгаар гүрэнэй секретарьта хандаһан байгаа. Женевэдэхи конференци амжалтатайгаар дүүрэжэ, Кипрэй асуудал гуримшуулагдан шиидхэгдэхэ байха гэһэн тобшолол хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаһан бүхы таланууд августын эхин болотор, тодорхойлон хэлэбэл, августын 8 хүрэтэр хэһэн байгаа гээд Г. Киссинджер харюусаба. Эдэ ушар байдалые хараада абажа, өөһэдынгөө баримталдаг хараа бодол тухай Холбоото Штадуудай мэдүүлгэ хэхэнь ехэл таарамжагүй байна гэжэ гүрэнэй секретарь саашадаа хэлээ.

Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүдэй мухардажа захалхада, Холбоото Штадууд Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министрэй бүхы гүйлта хүсэлэнгүүдые хараада абан, туһаламжа үзүүлхэ тухай дурадхалыень дүүргэхэ гэжэ оролдоһон байнабди.

Грекческэ бүлгэмэйхидэй сүхэрэн голхорһон ушарые ойлгонобди. Грециин правительствын гомдолые мүн лэ мэдэрнэбди гээд Г. Киссинджер тэмдэглээ. Гэбэшье Холбоото Штадууд дэлхэй дээрэхи бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ аргагүй ха юм даа.

Тохёолдоһон ушар байдалые хараада абажа, Турцида сэрэгэй туһаламжа үзүүлэлгээ США болиулха хараатай гээшэ гү? — гэһэн асуудалда Г. Киссинджер харюусахадаа, Турцида сэрэгэй туһа хүргэлгөө болиулха гэһэн заналта Холбоото Штадууд хэнэгүй. Ушар юуб гэхэдэ, иимэ алхам нүлөө багатай бшуу. Дундада далайн зүүн захадахи манай хамтын ашаг туһые хараада абажа, экономическа ба сэрэгэй туһа хүргэнэбди.

США-гай элшэн, сайд Р. Дэвисэй алуулһантай дашарамдуулан, Кипрэй президентын уялга дүүргэжэ байһан Г. Клиридистэй хөөрэлдэһэн байнаб гэжэ Г. Киссинджер мэдээсээ. Энэ ушагта хэрэгэй түлөө Кипрэй правительство ямаршье харюусалгагүй гэжэ Холбоото Штадууд бүрин мэдэрнэ гээд тэрэниие найдуулаа һэм гэжэ гүрэнэй секретарь хэлэбэ.

БЕЙРУТ

Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулганууд

ТАСС

Августын 19-дэ Израилиин сэрэгүүд Бинт-Джбейль провинцидахи Ярун, Аль-Сальхани, Рамия, Марвахин гэдэг һуурин тосхонуудые ехэ буугаар буудаһан байгаа. Байрын гэрнүүдтэ, хүдөө ажахын барилгануудта, тарималнуудта ехэ гарза хохидол ушаруулагдаа.

Израилиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самоледууд Сайда ба Урда Ливанай бусад тосхонууд дээгүүр ниидэһэн байна.

Израилиин сэрэгэй катернууд Сайда хото шадараар Ливанай уһа руу нэбтэрэн ороо. Тиихэдэнь Ливанай сэрэгүүд эдэнэртэ шанга харюу сохилто хэбэ.

ПЕКИН

МАОИСТНУУД КНР-эй ХУУЛИНУУДЫЕ ЭБДЭНЭ

ТАСС

Бүхэхитадай Арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай сесси зарлажа, КНР-эй шэнэ конституциин проектые нюусаар зүбшэн хэлсэхээр бэлдэжэ байһан тухай үгэ Пекиндэ тарадаг болоожо байна гээд гадаадын хэблэл мэдээсэнэ. Иимэ зэрэб үгэнүүд урдандаашье гарадаг байгаа. Гэбэшье хуули гаргадаг засагай дээдын энэ зургаан арба шахуу жэлэй турша соо хүдэлнэгүй. Тус зургаан 1964 оной декабрь—1965 оной январь һарануудта сессиеэ һүүлшынхеэ үнгэргэһэниинь мэдээжэ. Энэнь гурбадахи зарлалай ВСНП-гэй гансахан сесси байгаа. Конституциин үндэһөөр сессинь жэл бүри зарлагдаха ёһотой.

1971 ондо сесси үнгэргэхэбди гэжэ Хитадай хүтэлбэрилэгшэд 1970 ондо найдуулһан юм. Энэ найдуулгаяа 1972 ондо дабтаһан байгаа. Шэнэ зарлалай ВСНП-гэй нэгэдэхи сесси һаяар зарлагдаха юм гэжэ Чжоу Энь-лай 1973 ондо КПК-гай X съезд дээрэ мэдүүлээ һэн.

Бүхэхитадай Арадай түлөөлэгшэдэй суглаан имагтал саарһан дээрэ байдаг Пекиндэхи гүрэнэй гансахан зургаан бэшэ болоно. ВСНП-гэй Саг үргэлжын комитет, Гүрэнэй Верховно зүблөөн, Гүрэнэй Совет гэхэ мэтэ хүтэлбэрилхы зургаануудай хүдэлмэри тухай олон жэлэй туршада юуншье дуулданагүй.

«Соёлой хубисхалай» үедэ Мао Цзэ-дун ба тэрэнэй бүлэглэл арадай түлөөлэгшэдэй нютагай суглаануудые, арадай элдэб шатын комитедүүдые тараажархиһан байгаа. Маоис хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэй һуурида эзэлһэн юм. КНР-эй түрүүлэгшын тушаал найман жэлэй туршада сүлөө байһаар.

КНР-эй конституциие эбдэлгэ Мао Цзэ-дунай бүлэглэлэй ахир тулюур байдалда ороһые элирхэйлэн гэршэлнэ.

УНШАГТЫ[Д] һонирхохо[л] байхат

СИБИРИИН КАНАЛНУУ[Д]

БАРУУН СИБИРИИН зон[...] гараар хэгдэһэн каналнууд т[...] хай түүхэ-бэшэгүүдтэ, д[...] дурдалганууд дотор хэлэгд[...] байһан. Тэд хэншье тэдэн[...] хараагүй юм.

Профессор Д. Н. Фил[...] эдэ домог дурдалганудай [...] бые элирүүлбэ. Топогра[...] ческа картануудые шэнжэл[...] дээ, хэзээ нэгэтэ Тобольск [...] тые Кондо мүрэнтэй холбо[...] байһан 150 километр ута, [...] нэй гараар хэгдэһэн уһан [...] май үлэгдэлнүүдые элирүүл[...] Энэ өөрсэ шухаг гидротехн[...] ческэ түхеэрэлгын мүр сар[...] хүхэ үнгэтэй сэхэ зурлааг[...] харуулагдана.

Иимэ канал хэзээ бариг[...] һан байгаа гээшэб? XVIII з[...] жэлэй түрүүшын 25 жэл[...] турша соо баригдаһан байг[...] ха гэжэ эрдэмтэд багаа[...] жална. 1708 ондо тайжа М[...] вей Гагаринай Сибириин г[...] бернатораар томилогдоһони[...] мэдээжэ. Сибирьтэ ерэхын[...] урда тээ Дон мүрэн шад[...] гидротехническэ хүдэлмэр[...] хэдэг һэн ха. Сүлэлгэдэ ба[...] шад тэрэ каналые бари[...] байгаа.

ХОМОРОЙ ШУБУУНАЙ ХУБИ ЗАЯАН

МАВРИКИИН пустельга гэ[...] шубуун нашанай түрэлэй, д[...] хэй дээрэхи эгээл хоморой ш[...] хаг шубуудай нэгэн болоно.

Энэ омог дорюун шубуун[...] хүсэтэ даляараа үе үг [...] агаарта аятай зохидоор [...] ниидэжэ ябахыень харах[...] угаа гоё байдаг. Гэбэшье т[...] нэй намдуу аад, дээрэлхы т[...] хэл дүрсэнь мэхэтэй юм. Үд[...] ногоон соо гүрбэл гү, али [...] харажархихадаа, доошоо [...] майн буудаг байна. Агаар[...] ниидэжэ ябаһан торхи[...] бүдные шууд добтолдог. М[...] рикиин таряашад пустел[...] шубуудые «тахяануудые үрэбэ[...] шэ» гэжэ үни холоһоо хой[...] нэрлэдэг юм. Хэзээ нэгэтэ ар[...] дээрэхи ой соогуур, ха[...] уулаар иимэ шубууд оло[...] ниидэдэг байһан гэхэ. Х[...] мүнөө эдэнэй харагдахань [...] мор. Колониальна дарла[...] мүлжэлгын үе сагта ой [...] дые гамгүйгөөр отолһон[...] уламжалан, Маврикиин а[...] дай ба ургамалай айма[...] удаа дараалан хубилжа ба[...] гаа. Энээнһээ шалтагаала[...] араб дээрэ түрэлэй шубууд [...] болошонхой.

Маврикиин пустельга шубу[...] дай хосорон барагдаха аю[...] тохёолдожо байна. Орнитол[...] гуудай баримтануудай ёһо[...] мүнөө тус арал дээрэ [...] түхэлэй оройдоол 5 шубу[...] үлэнхэй. Арал дээрэ хаха[...] төөришэһэн иимэ шубу[...] өөһэд хоорондоо олол[...] үдэхэ аргагүй байна гэжэ [...] дэмтэд тоолоно. Пустель[...] шубуудай амиды үлэхэ [...] зарим жэгүүртэ шубууд[...] адли, үндэһөөрөө үгы бол[...] хонь үшөөл мэдэгдээгүй ба[...] һаар.

МИЛИЦИИН КАПИТАНА[Й] ЧАСУУД

ХМЕЛЬНИЦКЭ ОБЛАС[...] ТИИН Шепетовкодо ажаһ[...] даг милициин капитан Ник[...] лай Петрович Сеньков ман[...] орондо бүтээгдэһэн харма[...] часуудые олоор суглуулаа[...]

Түрүүшын «Кировец», «ЗИМ[...] болон бусад түхэлэй часу[...] эндэ бии. Һонин «намтарну[...] тайнь» тэдэниие хадагал[...] байдаг. 1898 ондо бүтээгд[...] «Павел Бурэ», дэлхэйн н[...] дэхи дайнай урда тээ хэгд[...] «Лонжин» гэдэг часууд [...] луулбаринуудтань ороно.

Н. П. Сеньков часууд[...] юрэл суглуулдаг бэшэ, хар[...] хуушан механизмуудыень [...] һажа, хүдэлгэдэг байна. Тэр[...] нэй суглуулһан бүхы часу[...] ябадаг, саг зүбөөр харуул[...] байдаг юм.

СКОТЛАНД-ЯРДЫН ПОЛИЦИИНХИДАЙ АЖАЛ НЭМЭЭ

ЛОНДОНОЙ полициинхид[...] ажал гэнтэ нэмэбэ. Англи[...] ниислэл хотодо олон тоо[...] аяншалагшадай ерэхэ [...] Баруун Европын хэдэ [...] оронуудһаа Латиин Аме[...] кэһээ, Австралиһаа, хаа[...] һуулидаг хулгайшад эндэ [...] сэһэн байна гэжэ Скотл[...] Ярд гэдэг эмхи тодор[...] Бэлэн мүнгөөр мүнгэ оло[...] баяжахые хүсэдэг нютагай[...] хүнүүд миин һуунагүй. Үн[...] һэн хэдэн хоногой турша [...] хармаан һуулигшад ехэ м[...] үбэршэлөө гээд полици [...] дүүлнэ. Хулгайда ороһон [...] хайдаа олон хүнүүд хот[...] аралжаа наймаанай район[...] полициин участогуудта д[...] гаһан, мэдээсэһэн байха [...] Хулгайшадай гадаадаһаа [...] ерэлгэ Англидахи гэмтэ ябу[...] гануудые, хэрэгүүдые б[...] дэбэргэхэ байна.

(ТАСС).

„Спортлотогой“, „Спортлото-2-ой“ тираж

«Спортлотогой», «Спортлото — 2-ой» августын 20-до Москвада үнгэргэгдэһэн тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 8 (бокс), 10 (буер), 19 (академическэ һэлюурдэлгэ), 25 (сана-трамплин), 32 (уһа руу һүрэлгэ), 37 (мэргэлэн буудалга);

«Спортлото — 2»: 11 (велоспорт), 19 (академическэ һэлюурдэлгэ), 21 (морёор урилдалгын спорт), 23 (хүнгэн атлетикэ), 33 (регби), 40 (туризм).

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй Центральна Комитедтэ. «Бүхы ургасаяа хураажа абаха» — суглуулбари. «Электромашина» заводой коллективэй ажалдай ехэ амжалта тухай.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдалай хронико. «Люблинэйхидэй үүсхэл дэмжэгдэнэ» — А. Казыкинай статья. «Газарай хүрьһэ яажа үтэгжүүлхэдэ һайн бэ?» — статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Ойн түймэр сарагшад тухай материал. «Гадаадын худалдаа наймаанай хүгжэлтэ» — ТАСС-ай шэнжэлэгшын статья. «Эндэ зүрхэ аргалдаг болохо» — Ю. Берсеневэй корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Сибириин үсэгэлдэр, мүнөөдэр, ерээдүй» — АПН-эй статья. Республикын һонин. Спорт. Доторой үбшэ һэргылхэ тухай врачай зүбшэл.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Телевизионно һонин. 18.25 — «Хүдөөгэйхидэй үгэ бэелүүлэгдэнэ».

«Орбита». 19.00 — 00.30: 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Боксоор дэлхэйн чемпионат. Гаванаһаа дамжуулга. 20.50 — 21.00 — Забһарлалга. 21.00 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Румыниин Социалис Республикын дарлалтаһаа сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан соёл культурын үдэрнүүд. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Пароль не нужен» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 20.10 — Концерт. 21.00 — «Повесть о первой весне» — документальна фильм.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариата — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02500. Заказ № 004[...]